סיפור השער: תכשיטי ללאוניס במוזיאון ישראל. (עמ' 16־17)

פורמה 1 - השותף הטבעי והבטוח שלך להפחתה במשקלו

הרזיה ועיצוב הגיזרה תלויים באורח חיים נכון ובהרגלי תזונה בריאים. בנושאים הנוגעים לגופכם - תנו לטבע לקבוע.
פורמה 1 - טבליות סיבים טבעיים (FIBER) מפירות הדר ודגנים המסייעות להורדת משקל הדרגתית ויעילה. קחו את סיביות **פורמה 1** לפני כל ארוחה. הסיבים התזונתיים הטבעיים יעניקו לכם הרגשת שובע ויקטינו את כמות המזון שאתם רגילים לאכול בזמן הארוחות וביניהן.

הפכו את **פורמה 1** לשותף להרגלי התזונה שלכם וכך תוכלו להיפטר מעודפי משקל ולשמור על הופעה ספורטיבית וגיזרה חטובה - אחת ולתמיד.

את ההצלחה הזאת אי אפשר לחקות!
כאשר מדובר בבריאות חשוב לבדוק מי העומד מאחורי המוצר.
פורמה 1 הוא מוצר בינלאומי המיוצר ע"י FARMA FOOD משווק ב-27 מדינות ברחבי תבל, ובישראל ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות.

דיאטת פורמה 1
"טבע" פיתחה עבורכם תכנית תזונתית שלמה ומפורטת להרזייה מבוקרת לאורך זמן. את "דיאטת **פורמה 1**" תוכלו לקבל חינם באמצעות ספח המצורף לכל אריזה.

ניתן להשיג באריזות 100 ו-250 סיביות ברשתות השיווק, חנויות המזון, בתי מרקחת ובתי טבע.

מופץ ע"י רשת פריבוש

עודד פיינגרש
אלפא רומיאו בנגב

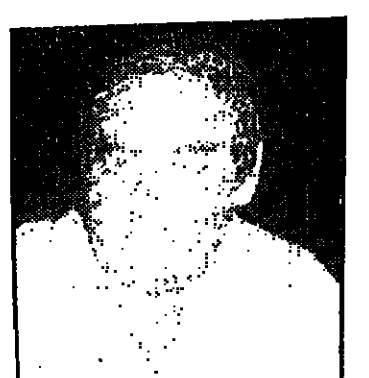
עודד פיינגרש: צוחק מעצמו

מחר תיפתח בגלריה תירוש בת"א תערוכתו ה־40(!) במספר של האמן עודד פיינגרש, אותה הוא מייעד, באופן סימלי, לחגיגות ה־40 שנה למדינה. את ההכנות לתערוכתו עשה פיינגרש תוך כדי נסיעות במדבר, בחיפוש אחר אתרים ארכיאולוגיים לספר הטיולים החדש שלו. „הבטחתי לעצמי שכל שנה אוציא לאור ספר על טיולים בארץ היפה שלנו", אומר פיינגרש, שספר הטיולים הקודם שלו יצא בשנה שעברה, וכבר הוא מטפל בשניים נוספים, ביניהם ספר שירה רומנטית.

„עד כה הוצאתי שני ספרי שירה רומנטית בצד הציורים ה'סאדיסטיים' שלי. הסאדיזם נובע מהמתחים של החיים בעיר. לכן אני בורח אל המדבר ואל הטיולים בארץ. לפעמים אני עומד במדבר, תוך כדי חיפוש אחר מקום קדום ואני פשוט צוחק מעצמי".

את החיים בעיר הוא מבטא בתערוכתו החדשה, „אנשים קטנים". 12 תמונות שמן גדולות ובהן תערובת של אלמנטים: אנשים, בובות, רהיטים ושאר חפצים המבטאים את „הליגלוג שלי על חשיבותם של עצמים שונים בחיינו".

באחת התמונות, „מסע ארוך אל תוך הלילה", נראית מכונית נוסעת במהירות כשכמה אנשים רצים אחריה. „זהו המרדף אחרי כסף, קריירה", מסביר פיינגרש כשהוא ניצב ליד מכוניתו, אלפא רומאו מוכספת שאיבדה את זוהרה בעקבות הנסיעות ברחבי הנגב. אומר וגם עושה.

סילבסטר סטאלונה ונתן סלוצקי
מלך בשר ודם

סלוצקי ובתו ליאורה, עם האחיות־הדוגמניות נאווה ושרי חן

ליאורה סלוצקי אירגנה מסיבת הפתעה לאביה, נתן סלוצקי, דוגמן־לשעבר, שחקן בתיאטרוני „דורה מי" ו„אהל" בעבר הרחוק, ומארגן תצוגות ואירועי אופנה בהווה. את ההצגה גנב סילבסטר סטאלונה.

המסיבה נערכה בפאב הבורסה הסמוך למלון הילטון ת"א. באחרונה פקד את המקום השכן ממול, סילבסטר סטאלונה, המתגורר בהילטון ת"א עם עדת שומרי ראש. מי שמצאה חן בעיניו והתיידדה איתו היא נאוה, אחותה של בעלת פאב הבורסה, שרי חן. שתי האחיות הדוגמניות, היו בעיניו מאוד אקזוטיות.

נאוה חן החליטה להפתיע את הבוס שלה בתצוגות, ולהביא לו מתנה מקורית ביותר: סטאלונה בשר ודם. קטני אמונה אמרו שלא יבוא. והנה, בחצות, הופיעה על מדרכת בן־יהודה ז'בוטינסקי מכונית סטיישן אמריקנית משוריינת מלווה בשלושה ג'יפים. שישה שומרי ראש הגיחו מתוכם והוציאו את הגדול מכולם מהסטיישן.

אלא מה? המתנה לא היתה כל־כך ממושמעת. את ברכתו לבעל השמחה הביע סטאלונה רק במבט. הוא סירב ללחוץ את ידו של סלוצקי ורק בהה נוכחו בעיניים עייפות, שבקעו מתוך לחיים שקועות. לאחר שעה קלה, רמז לשומריו באצבע וכל החבורה קמה ונעלמה כלעומת שבאה. כמה מהאורחות אמרו: ההיה, או חלמנו חלום?

ה„קומיונארדס"
בין העיניים

ה„קומיונארדס": גירוש מנורבגיה

צמד ה„קומיונארדס", שילוב של מוסיקה ואידיאולוגיה, נולד במאי 1985, כאשר הסולן לשעבר של „ברונסקי ביט", ג'ימי סאמרויל, הרכיב דואט עם נגן הקלידים והסקסופון, ריצ'ארד קולס, ובחר לקרוא לו על שם קבוצת מתנגדי משטר בצרפת, במאה ה־19.

לאחר הצלחתם המסחררת של להיטיהם „אל תעזוב/ תעזבי אותי כך", ו„כה קר הלילה" – יוצא בימים אלה בהדפסה מקומית (פונוקול) אלבומם החדש „רד" („אדום"). למה „רד"? „מפני שרצינו מלה אחת קצרה שיש בה אסוציאציה של תשוקה ושל לוחמה על עקרונות".

ה„קומיונארדס" נמצאים כעת בעיצומו של סיבוב הופעות ברחבי אירופה. הסיבוב הקודם הסתיים באי נעימות. לאחר הופעה באוסלו, נורבגיה, עבר עליהם לילה של נדודי שינה. קבוצת תיירים מגרמניה העקשה לשחק כדורגל עד השעות הקטנות במסדרון של אותה קומה במלון. פניותיהם של ה„קומיונארדס" אל המנהל התורן לא הועילו. בבוקר יצאו לנקום.

תוך כדי ארוחת בוקר סיקלו את המפריעים במטח של ביצים. אחת מהן קלעה בטעות בין עיניו של אורח אחר. התוצאה: ה„קומיונארדס" גורשו מנורבגיה.

גם בפינלנד הראו שהם נאמנים לעקרונותיהם. הם עזבו בכעס, לאחר שג'ימי סאמרויל, צמחוני קיצוני מטעמים אידיאולוגיים, קיבל במקום ירקות טריים תכולה של קופסת שימורים מחוממת. „רק הגרמנים גרועים מהפינים", הסביר. „אתה מבקש מהם מנה צמחונית והם מגישים לך חתיכת בשר מתחתיה. אתה מנסה לישון בלילה והם משחקים כדורגל ליד חדרך..."

סימה עמיאל
זפטה על הבמה

סימה עמיאל: עד הסוף

סימה עמיאל מחכה לתפקיד הגדול. בינתיים, מסתפקת בתפקידים קטנים של זונה ושתיינית ב„עלובי החיים" בתיאטרון הקאמרי. כששמע הבימאי סטיבן פימלוט את קולה, החליט שהיא תהיה מחליפתן של ריקי גל בתפקיד פנטין ושל טל אמיר כקוזט. הציע לה גם ללמוד את תפקידה של שלומית אהרון. על כל צרה שלא תבוא.

סימה עמיאל, ילידת באר־שבע, החלה לשיר לפני הצבא. היא ויהודית רביץ, חברות מילדות, הופיעו יחד כצמד במשך שלוש שנים. לאחר שרות צבאי בלהקת פיקוד דרום שיחקה בתיאטרון חיפה ובקאמרי, הופיעה עם להקת הדולפינים בארץ ובחו"ל וחיכתה למחזמר.

ההזדמנות הראשונה ניתנה לה ב„המלך ואני". מספרת סימה: „ב'המלך ואני' שיחקתי נסיכה שברירית. 'עלובי החיים' הוא מחזמר נהדר, אבל אלים כלפי השחקנים. בתור שתיינית אני הולכת מכות עם ריקי (גל).

„אחת משתינו מקבלת תמיד איזו ואפסה, למרות ששתינו נזהרות. גם עם דינה גולן אני נאבקת בתור זונה שסוחבת לה קליינט. פעם חזרתי הביתה עם סימנים כחולים. ככה זה כשהולכים עד הסוף עם התפקיד, אפילו אם הוא קטן ומשני".

בינתיים, מעבר לשעות התיאטרון, עסוקה סימה בציור, ובבן־זוגה לחיים, הזמר והנגן מוטי דיכנה.

דורי בן־זאב
קאובוי של שבת

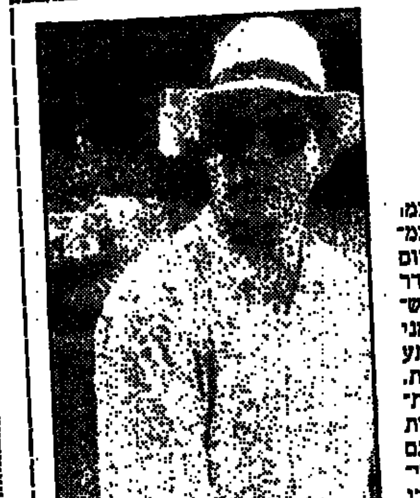
דורי בן־זאב: משוגע על פרות

בימים אלה, מתחילים להריץ את „פצצת תום", ערב שירי תום לרר. תוך כדי החזרות שהתקיימו בקיבוץ שפיים, נזכר אחד מכוכבי ההצגה, דורי בן־זאב, במקרה שקרה לו באותו מקום לפני שנים רבות. מה שהזכיר לו את התוויה היה אחד משירי ההצגה, סאטירה עגומה הנקראת „להרעיל יונים בפארק" – סיפור על איש שיוצא להאכיל יונים, אבל הזרעונים שהוא מפזר מכילים... ציאניד.

„הייתי ילד. אולי בן 10. הורי שלחו אותי להתארח אצל ידידים בקיבוץ שפיים. הרגשתי שם כמו קאובוי קטן. התלהבתי מהסוסים. במיוחד הייתי משוגע על הפרות. יום אחד שלחו אותי להחזיר את העדר מן המרעה. יצאתי בדרך קיצור משער הקיבוץ ושכחתי לסגור אותו. אני הייתי בסוף העדר עם הסוסה. לפתע ראיתי שהעדר הכריז על עצמאות. 100 ראשי בקר נכנסו לקיבוץ, התפזרו בכל המשק ורמסו את ערוגות הפרחים", סיפר דורי, העסוק כיום גם באיסוף חומר לתקליט אישי ובעריכת אוסף של סיפורים ושירים פרי עטו.

שריל לנסינג
היא הבוס

בין האורחים שהביא איתו אדגר ברונפמן במטוסו הפרטי היו כמה חתיכות אמריקניות זוהרות־מאוד. כולן פעילות בקונגרס היהודי העולמי.

אחת מהן, גבוהה ודקיקה, התפרסמה לפני מספר שנים כאשה היחידה בארה"ב, שעמדה בראש אולפני הסרטה בהוליווד.

„למדתי מתימטיקה באוניברסיטה והכשרתי את עצמי להוראה בתיכון. ביום שקיבלתי את תעודת ההוראה, הבנתי שטעיתי. החלטתי לעשות הסבה מקצועית לקולנוע", סיפרה שריל לנסינג בקבלת פנים בביתה של רעיה יגלום.

„התפקיד הראשון שקיבלתי היה לקרוא תסריטים. עד מהרה מינו אותי לאחראית על קוראי התסריטים. אחר־כך הייתי המפיקה בפועל של הסרט „קרמר נגד קרמר". 4 שנים עבדתי ב„פארמונט" כמפיקה, ואז „פוקס המאה ה־20" הציעו לי להיות נשיאתם".

לפני 3 שנים התפטרה וויתרה בכך על מיליון דולר לשנה. „זה היה ניסיון מעניין ל־3 שנים. התפטרתי כי רציתי להיות עצמאית". לנסינג הפיקה באחרונה את הסרט „הנאשם" עם קלי מק'גיליס.

היא לא היססה לגלות את גילה, 43, והדהימה בכך את אורחיה של יגלום. שריל היא ממארגני 'דיביזיית הבידור' של הקונגרס היהודי ומיוזמי ביקוריהם של ג'ק למון, וולטר מתיאו וגולדי הון בישראל. באביב היא מתכוונת לחזור ארצה לפתיחת בית סינמטק ת"א.

שריל לנסינג: עצמאית בהוליווד

רעיה יגלום ואדגר ברונפמן: צ'יץ' שלח עזרה

רעיה יגלום ואדגר ברונפמן
הסובייטים יתנו תשובה

נשיא הקונגרס היהודי העולמי, אדגר ברונפמן, בא לארץ ל־3 ימי פגישות עם ראש הממשלה וסגנו ועם שר האוצר. רעיה יגלום, נשיאת ויצ"ו העולמית, ערכה לכבודו קבלת פנים בביתה. בין האורחים: השר יצחק מודעי ורעייתו מיכל, ראש עיריית ת"א צ'יץ' ורעייתו זיוה, נשיא לשכת המסחר דני גילרמן ורעייתו ג'ניס ונשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן.

לקראת הביקור ביקשה רעיה יגלום מצ'יץ' שיפנה את ערימות הזבל שהצטברו כחומה ליד ביתה בגלל השביתה. „אני מתביישת מהאורחת", אמרה. צ'יץ' שלח לה מאסף זבל ספיישל.

ברונפמן, נשיא חברת „סיגראם" (המאגדת בתוכה את כל מפעלי העיסקי שבבעלות משפחתו), אב ל־7 ילדים, גבר נאה ומרשים, מקדיש את רוב זמנו לפעילותו כנשיא הקונגרס היהודי העולמי. בשנה שעברה, נבחר לקדנציה נוספת של 5 שנים.

עיסוק זה מביא אותו לביקורים תכופים בבריה"מ ולקשרים הדוקים עם כמה ממנהיגיה. לפני 5 שנים, נסע לשם בראשונה. „עמדתי על־כך שאבוא אליהם לא כאיש עסקים פרטי אלא כנשיא הקונגרס היהודי. אכן, יש שינוי במדיניות הסובייטית. אחת ההוכחות לכך היא...מסעדת היוקרה הפרטית שנפתחה במוסקבה", סיפר ברונפמן, לאחר שטעם ממעדניה של יגלום הידועה כמארחת למופת.

„יש שם שומר סף המקבל את האורחים, לוקח את המגבעות והמעילים. ממש כמו במערב. את המסעדה פתחו חמישה שותפים פרטיים אבל היא נקראת 'קואופרטיב' מפני ששותפות זו מלה קפיטליסטית מדי. הצעתי שיתנו ליהודים לפתוח מסעדה כשרה, שתיחשב כקואופרטיב אבל תהיה פרטית. הם אמרו שישקלו את העניין".

זוהר ניימן
כמו איינשטיין

זוהר ניימן ואיילת אמיתי, כוכבת האופרה: כימיה

המנהל המוסיקלי של האופרה „שיקוי אהבה", הפקה חדשה של האופרה הישראלית, הוא פרמקולוג ופסנתרן, או מוסיקאי ופרמקולוג. זוהר ניימן נולד בת"א, גדל בירושלים, ניגן פסנתר מגיל 6 ובמקביל התעניין ברפואה. בתזמורת צה"ל ניגן בסון ולמד כימיה באוניברסיטה העברית. כשנועם שריף סיים את לימודיו, העביר לו את מישרת הניצוח על תזמורת האוניברסיטה. מאז, תוך כדי השתלמויות במדעי הטבע באנגליה (אוקספורד) ובארה"ב, הוא מנגן ומרכיב תרופות. תחום התמחותו: תרופות נגד סרטן.

„כשהייתי בן 17, הגיעה ארצה להקת אופרה מאיטליה. חסרו להם נגנים, אז לקחו אותי. עד אז ידעתי רק איך אופרה נשמעת מעל גבי תקליט", סיפר זוהר ניימן בקבלת פנים שנערכה לאחר הצגת הבכורה של „שיקוי אהבה" במסעדת „מנהאטן הבורסה", הסמוכה לבורסת היהלומים בר"ג. „עוד הספקתי לנגן בפתיחות האופרה של אדיס והפיליפ. מאז עברו כמעט 30 שנה. השנה החלטתי לקחת חופש מהתרופות ולחזור לאופרה".

מה הקשר בין פרמקולוגיה למוסיקה? „יש ויש. פרמקולוגיה עוסקת בייצור תרופות לגוף, אבל אי אפשר בלי תרופות לנפש. את זה מספקת המוסיקה. עובדה, כמה מגדולי הקומפוזיטורים היו כימאים. בורודין, למשל, תרם הרבה לכימיה. הוא הרכיב את אטום הפלור על תרכובות ארומטיות. וישנה אפילו ריאקציה הקרויה על שמו „ריאקציית בורודין". ואילו אלברט איינשטיין נהג לגוון את המדע בפריטה על פסנתר. הוא אפילו הוציא כמה תקליטים שבהם הוא מנגן סונטות של מוצארט".

רות דיין וסיום נגוסה
אחרי 20 שנה

רות דיין ונגוסה: הילד הזה הוא אני

„מה שאתם רואים כאן הערב עתיד להיות, תוך זמן קצר, חלק בלתי־נפרד מהתרבות שלנו בארץ", התנבאה רות דיין בפתיחת תערוכה מיצירותיהם של 4 אמנים עולים מאתיופיה המתקיימת בבית 'אות המוצר' בירושלים. את 200 פסלוני החימר יצרו הארבעה במשך שנה וחצי, בירוחם, בהדרכת הפסל הירושלמי אברהם מויאל.

רות דיין הפתיעה את הנוכחים כאשר שלפה מארנקה צרור תמונות שבהן היא נראית מצולמת עם יהודים באתיופיה לפני כ־20 שנה, כאשר ביקרה שם במסגרת עבודתה ב„משכית". סיום נגוסה, אחד מארבעת היוצרים המציגים בבית אות המוצר, זיהה את עצמו כאחד הנערים בתצלום.

נגוסה נולד בכפר מאוור, גונדר באתיופיה. אביו היה פחח ואימו עשתה עבודות חימר. בביקורה באתיופיה לפני 20 שנה רכשה דיין מאמו של נגוסה פסלוני חימר. תערוכתו של נגוסה שעלה לפני 3 שנים, היא מעין סגירת מעגל, 20 שנה אחרי.

מנאל יוניס: נשיאת התאחדות הנשים העירקיות. הישגים

ד"ר מונה בחרי: מרצה לפסיכולוגיה באוניבסיטת בגדד. שיחרור

אום נג'ים: בגיל 40 למדה קרוא וכתוב, בת 50 מנהלת חווה חקלאית

הפרדוקס של המלחמה: שינוי משמעותי לטובה במעמדה של האשה בעירק

נשים במלחמת המפריץ

באירן של חומייני – עדיין מעדיפים שהנשים לא תעבודנה מחוץ לבית, אולם המלחמה הממושכת יצרה מחסור חמור בכוח אדם ● האירניות רשאיות לעבוד בעיקר בפקידות ● במסווה של הקפדה על טוהר־מידות, נדרשות רווקות המתקבלות לעבודה במשרדי הממשלה, לעבור בדיקה כדי לוודא שהן בתולות ● בעירק, לעומת זאת, מעודד משטרו של סדאם חוסיין את הנשים לצאת לעבודה בחרושת, לאחוז בנשק, לרכוש השכלה ● מאז פרוץ המלחמה הוכפל מספר הנשים העובדות שם

מאת יעקב למדן

בעירק שולטת מפלגת ה"בעת" העירקית, החילונית־לאומנית סוציאליסטית, בהנהגתו הרודנית של סדאם חוסיין. מפלגה זו מסוכסכת עם המפלגה האחות השלטת בסוריה של חאפז אסד.

ואילו באירן, כידוע, שולט משטר המהפכה האיסלמית של חומייני, שהחזיר את הנשים מאות שנים לאחור, אל ראשית האיסלם.

מה עשו המהפכה והמלחמה לאשה האירנית?

אירן הפכה מאז ראשית שלטונו של חומייני ב־1979, וביתר שאת עם פרוץ המלחמה, שנה לאחר מכן, למדינת דיכוי, עינויים והוצאה להורג ללא משפט. דמותה של אירן השתנתה מן הקצה אל הקצה. בוטלו כל החוקים החילוניים, בתי־המשפט המודרניים, השיטה הבנקאית, חירויות האזרח, ושונו כל תוכניות הלימודים. החוק היחיד התקף הוא ה"שריעה", החוק הדתי המוסלמי מן המאה השביעית לספירה, בגירסתו השיעית המחמירה.

השריעה אומנם חלה על כולם, אולם היא פוגעת בנשים בצורה אנושה, כי היא שוללת את זכויות האדם שלהן ואת השוויון בפני החוק. נשות אירן, שנמנו עם הנשים המתקדמות ביותר בימי השאה, הפכו לנשים המדוכאות ביותר בעולם. נשללה מהן זכות ההצבעה. נאסרה יציאתן לרחוב ללא ה"שאדור", אותה גלימה שחורה המכסה את כל גופן ופניהן. נשים הנאשמות בניאוף, נרגמות באבנים בראש חוצות עד צאת נשמתן, ועוד כהנה וכהנה.

לדברי כתב מערבי שביקר בטהרן לאחרונה, השוויון היחיד שממנו 'נהנות' הנשים באירן כיום, הוא השוויון במעצרים, בעינויים ובהוצאות להורג, בגלל דעות פוליטיות. שלטונות אירן היו מעדיפים כי הנשים יחדלו לחלוטין מעבודה מחוץ לביתן, אולם המלחמה הממושכת הפילה מאות אלפי חללים. כתוצאה מכך, נוצר מחסור חמור בכוח אדם.

ניתנה רשות לנשים לעבוד בתחומים שונים, בעיקר בפקידות, תוך הקפדה מלאה על חוקי האיסלם. אולם במסווה של הקפדה על טוהר המידות, נדרשות הרווקות המתקבלות לעבודה במשרדי הממשלה, לעבור בדיקה גופנית כללית הכוללת בדיקה גינקולוגית, על־ידי רופאות, כדי לוודא שלא קיימו יחסי־מין ולא איבדו את בתוליהן. נשים נשואות או אימהות לילדים אינן רצויות, הן מחשש ל"התנהגות בלתי מוסרית" כייחוד מצד נשים, שבעליהן נשלחו לחזית, והן משום שהן אמורות להיות עסוקות בענייני ביתן וילדיהן.

לאחר שגדל מספר הגברים הנפגעים במלחמה, החליטו השלטונות האירניים להקים מחנות־אימונים לנשים מתנדבות. במחנות אלה מתאמנות הנשים בידוי ובשימוש בכלי־נשק שונים, לא כדי להישלח לחזית, כי אם להגן על עצמן ועל ילדיהן אם יכבשו עירקים את עריהן וכפריהן. נוסף למחנות האימונים הללו, הוקמו מחנות לחינוך־מחדש של נשים, של אלו הנחשדות על־ידי המשמרות המהפכניים המסתובבים ברחובות הערים הגדולות, בהתנהגות לא נאותה – כגון שימוש באיפור, או בלכה לצפורניים מאחורי הגלימה השחורה; שלא לדבר על מי שנתפסת ברחוב בלי הלבוש האיסלמי המסורתי.

מצבה של האשה העירקית, לדברי כתבים זרים שביקרו שם, שונה מקצה לקצה לעומת מצב האשה האירנית. משטרו של סדאם חוסיין מעודד את עבודת האשה מחוץ לביתה, עקב המלחמה שהרחיקה את הגברים מהבית, ונוכח נחיתותה המספרית של עירק ביחס לאירן.

הסטטיסטיקה מצביעה על כך שאחוז הנשים העובדות הוכפל כמעט, מאז שפרצה המלחמה. בנתונים הסטטיסטיים האחרונים, משנת 1984, מתברר כי הנשים היוו אותה שנה 30 אחוז מכוח־האדם בעבודה, לעומת 17 אחוז בשנת 1975. אחוזים אלה אינם כוללים את המיגזר החקלאי, שבו מהוות הנשים יותר ממחצית כוח־העבודה.

הנשים בעירק עובדות בכל התחומים. בבתי־חולים, כרופאות וכאחיות, בבתי־חרושת, כמהנדסות וכפועלות, ואפילו בבניין. מנאל יוניס, נשיאת "התאחדות הכללית של נשות עירק", המאחדת בתוכה את כל אירגוני הנשים בארץ הפרת והחידקל, טוענת כי האשה העירקית, שהשיגה מידה רבה של חופש ושוויון, ממלאה כיום תפקידים כפולים בבית ובעבודה, כתוצאה מהמלחמה, כדי לסגור את הפער הנובע מיציאתם של הגברים לחזית. כתוצאה מהזדקקות המדינה לעבודתן של הנשים, התארגנו קורסים מזורזים בנושאים שונים, כולל עבודה טכנית, שנשים בעירק לא הורגלו אליה בעבר. בהדרגה מילאו יותר ויותר נשים את מקומם של הגברים בבתי־חרושת ומפעלים, בסדנאות ובאוניברסיטאות, ואפילו בצבא.

עוד לפני המלחמה, בשנת 1979, נפתחו שורות הצבא העירקי בפני נשים. נתקבלו בחורות בעלות השכלה אקדמית לקורסים בחיל האוויר, שבסיומם הן מקבלות דרגות־קצונה וכנפי־טיס. עד היום, סיימו שלושה מחזורי נשים את קורסי הטיס שלהן, והן מטיסות מסוקים ומטוסי־תובלה.

אחוז לא קטן מהנשים העירקיות עברו קורסי הג"א ועזרה ראשונה. כל בוגרות האוניברסיטאות מתחייבות לשרת שנה אחת כאחיות־מסייעות בבתי־החולים, לפני שהן מתקבלות לעבודות האקדמיות בתחומי הכשרתן.

נשיאת התאחדות הנשים בעירק מודה, כי המלחמה סייעה לאשה לתפוס את מקומה הראוי לה בחברה. "תנאי המלחמה שיצרו צורך בעבודת האשה, שינו את התייחסותו המסורתית של הגבר לאשה ולתפקידיה בחברה. נשים התאמנו בנשק והצטרפו אל [illegible] העממי" (מעין הג"א) חדרו כמעט לכל תחומי החיים ללא כל התנגדות מצד הגברים", נאום הנשיאה.

מעמדה המשופר של האשה העירקית הביא להתפתחות בלתי־צפויה בחוקי האישות. על פי תיקון בחוק נקבע כי בכל מקרה, הילדים יישארו אצל האשה לאחר הגירושין, ולא כפי שנקבע בחוק האיסלמי "השריעה", השולל מהאשה במקרים מסויימים את אחזקת הילדים. האשה נהנית מזכויות שוות בבחירות לפרלמנט, ומיוצגת גם סביב שולחן הממשלה.

אחד ההישגים הבולטים של האשה בעירק בתקופת המלחמה, הוא בתחום המלחמה באנלפבתיות. לאחר שהאנלפבתיות בין הנשים היתה לפני תשע שנים 96 אחוז ירדה ל־7 אחוז בלבד השנה זאת בעקבות חוק משנת 1978, שחייב את כל האנלפבתים ללמוד לפחות קרוא וכתוב.

ד"ר מונה בחרי, מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת בגדד קובעת, כי עד כמה שזה נשמע פרדוקסלי, המלחמה היא שהכניסה את השינוי המשמעותי ביותר לגבי מעמד האשה בעירק. התרומה הגדולה שלה למאמץ המלחמתי, התנדבותה ועבודתה עם הגברים בכל שטחי החיים, הניחו את הבסיס המוצק לשיחרור האשה ולשוויונה. מוסיפה ד"ר בחרי: "בולנו תקווה שהמלחמה הארורה שגרמה לנו אבדות כבדות, תסתיים במהרה. אולם אני משוכנעת כי המעמד שרכשה האשה העירקית בימי המלחמה, יעמוד לה גם לאחר שתגיע מלחמה זו [illegible]

נחיתה רכה

לקלמן שמי (בתמונה) יש התחייבות לספק לרשת־גלריות אמריקנית, לא־פחות מ־1,200 ציורים רכים לשנה • אפשר לקרוא להם שטיחי קיר, שנעשים בטכניקת הקולאז' • בימים אלה פתח תערוכה באכסדרת היכל התרבות, כחלק מחגיגות ה־30 של ההיכל • ריגשית הוא עדיין חבר קיבוץ, אבל הוא גר בירושלים • שני נושאים עיקריים מעניינים אותו: הוא והיא. אהבה, מין, כל מה שקשור ליחסים בין גבר לאשה

מאת עמנואל בר־קדמא

קלמן שמי, ג'ינס מוכתמים בצבע, תולצ'ט־טי מהוהה, על הראש משהו בין קאסקט וכומתה. הופעתו מדברת בעד עיסוקו: אמן.

12 שעות ביממה תמצא את שמי מתרוצץ בתוך חלל תעשייתי גדול, בתלפיות, ירושלים. מעין לופט. בית־חרושת לדבר־אמנות. כאן, בעזרת עשרה עובדים, מייצר קלמן שמי, כל חודש, כמאה יצירות המוגדרות בפיו ציורים רכים. כל מאת היצירות הללו, פלוס כמות של ציורים 'קונבנציונאליים', באקריליק על בד או על נייר, נארזות אחת לחודש ונשלחות לארצות־הברית.

שמי יוצר, שמי מוכר. יש לו התחייבות לספק לרשת־גלריות אמריקנית, לא־פחות מ־1,200 ציורים רכים לשנה. בעל רשת הגלריות 'סרקל פיין ארטס', סלומון ג'קסון, אינו לוקח תמונות למכירה תמורת עמלה – הוא קונה את היצירות היישר מידי האמן. במונחים של הצלחות ישראליות באמריקה, זה הישג יפה מאוד.

לפחות על פני השטח, שמי אינו מתרגש. יכול להיות שכבר התרגל. היא כבר מתחילה להיות לו, יאמר לך, לרועץ. הנה, אולי בעוד שנה, יצמצם את הייצור, יאמר למר ג'קסון, שהכבלים התעשייתיים הללו כבדים על ידיו. מה שמרגש אותו בימים אלה היא התערוכה שהוא פתח באכסדרת היכל התרבות, כחלק מחגיגות ה־30 של ההיכל. הלובי העליון של ההיכל – כ־30 ציורים במידות שונות, בטכניקות שונות.

בתלפיות מכינים את מחיצות העץ, עליהן ייתלו הציורים. שמי בוחר ופוסל ושוב בוחר את העבודות שיתלה.

– כמעט ולא מכירים אותך בארץ.

"נכון. אני ממעט להציג כאן. אני מציג בעיקר בארצות־הברית. כ־15 תערוכות לשנה. בהתאם להתחייבות חוזית, אני נוסע שלוש פעמים בשנה, ונוכח כל פעם בפתיחות של חמש או שש תערוכות".

– מדוע דווקא היכל התרבות?

"אלא היכן? עם המוזיאונים אין לי הרבה קשרים. פעם רציתי להציג תערוכת פסלים במוזיאון ישראל. אמרו, שאין להם תקציב. אז, בלי מוזיאונים. יש גלריות. כמה חללים יפים אתה מכיר בתל־אביב. היכל התרבות זה יופי. חלל נהדר. מוסך די מכובד, לאזי".

כל הקירות הגבוהים של החלל מכוסים מדפים ועליהם גלילים צבעוניים של לבד. עשרות צבעים מחולקים לגוונים ובני־גוונים. עבים, שקיפויות ודחיסויות. זהו חומר הגלם של הציור הרך. לשון אחר, תוכל לכנות את הציור הרך גם שטיח־קיר. רק ששטיחים אלה אינם ניטווים. זוהי מלאכת תרכיב, קולאז'. הטכניקה הופסת – מסביר שמי – לטכניקה של ציור קלאסי. אתה מניח שכבות של צבעים וגוונים, זו על זו. השיכבה שמתחת מוסיפה להתקיים בהתאם למידת השקיפות של השיכבה שמעליה. בחוטי לבד או צמר ניתן לרשום. "אין לי שום בעיה לומר בלבד את כל מה שאני אומר בצבע ובמכחול.

תמורות גדולות".

קיבוץ כרמיה לא יצר לשמי בעייה של אמן־בקיבוץ. "אף פעם לא הצרו את צעדי ולא הגבילו אותי", הוא אומר. 20 שנה היה חבר קיבוץ, מיום עלותו ארצה, עם הגרעין שלו, מהשומר־הצעיר בארגנטינה.

"זו היתה עלייה אידיאליסטית", הוא מספר, "עלינו לכאן בכיף. בדרך, חרשנו במשך שנה את היבשת הדרום־אמריקנית ופירנסנו את עצמנו בהופעות בפני יהודים. שירים, ריקודי־עם וכאלה. העלייה היתה בסדר. לא היה שום שוק. הארץ היתה קטנה, אינטימית. אנשים עדיין חיו והאמינו בציונות. הכל היה במידות של החיים. אני מעריך, שהתקופה הכי יפה שלי בארץ היתה בין העלייה שלי ובין מלחמת ששת הימים. ההידרדרות התחילה אחר־כך. על מה שקורה עכשיו, יש לי דיעות קיצוניות. כמנהל ייצור במיפעל. שם, כאמור, פיתח את השיטה של הציור הרך.

חפש את האשה, אם תרצה למצוא את פשר מגוריו, בעל כורחו, של שמי בירושלים. "האשה שונאת קיבוץ", הוא אומר, "מה לעשות".

– מה מעסיק אותך, כאמן?

"שני נושאים עיקריים: הראשון – הוא והיא. אהבה, מין. כל מה שקשור לאהבה וליחסים בין גבר לאשה. שני – המוות. ובין זה לזה, געגועים, פנטזיות, חלומות".

– למה אתה מתגעגע?

"לדברים שאין לי שום סיכוי להשיגם".

סגנונית, אין לו כתב־יד מוגדר. מופשט לירי, ריגשי למדי, ככלל. פתאום, בעבודה זו או אחרת, הוא עשוי

לרבות כל הרקיות".

על הריצפה מונחים כעשרה ציורים רכים בשלבי התהוות. העובדים, תחת הפיקוח של שמי, עובדים על פי מתווים מצויירים המוצגים לפניהם. שמי המציא את השיטה מזמן. לפני שהעסיק עובדים והיה פנוי ללבטים יותר ממושכים, היה עושה את הציורים הרכים ישר, בלי מתווים. היו זמנים.

את יריעות הלבד מייצר בשבילו פס־ייצור מיוחד, בבית־החרושת לשמיכות של קיבוץ כרמיה. קלמן שמי, עד לפני שש שנים, היה חבר בקיבוץ כרמיה. את כל הנושא של הציור הרך, הגה בהשראת תהליך־הייצור במיפעל, אני מכיר את הציורים הללו מזמנים קודמים. בשלבים הראשונים, הוציא מתחת ידיו עבודות בעלות איכויות גראפיות, ודקוראטיביות. בהליך ממושך של עבודה, הצליח להעמיק את עוצמת־הביטוי ולהביע מסרים אישיים.

– היותך קשור לתשוקה ולמכירה, לא ממסחרת אותך?

"לא. מכיוון שאני עושה מה שאני רוצה. אין לי מושג מה מחיר או מה לא. הקליינט שלי לא אומר לי ולא מכתיב לי כלום. אני מוכן להודות, שלצורך לעמוד בהתחייבויות כמותיות, יש כמה אפליקציות על החרות האמנותית המוחלטת".

קלמן שמי, מיפעל יצרני, אמור להיות אדם בעל אמצעים. אתה מעריך אותו יושב בעשירון יפה. במיסעדה ירושלמית, בין השישליק והציפס, הוא לא נראה ולא נשמע כמו נובוריש.

"ריגשית", הוא אומר, "עדיין אני חבר קיבוץ". כאמור, הוא שומר על קשרים טובים. אנשי־הייצור של כרמיה מייעצים לו כל הזמן. אשתו הראשונה, ילדיו, עדיין נמצאים בכרמיה. "האמן לי", הוא אומר, "הייתי חוזר היום לקיבוץ, אני שונא את החיים בעיר". הוא מתגורר בבית בבית־הכרם, "אבל, תאמין לי, אני לא חי ברמת־חיים גבוהה מזו שחייתי בה בקיבוץ. לא חלו שום קרוב־לוודאי, שבמציאות של היום לא הייתי עולה לישראל".

– בקיבוץ הכירו בך כאמן?

"מהיום הראשון, בהתחלה, קיבלתי יום בשבוע לצורכי אמנות. נסעתי ללמוד אצל רודי להמן. מורה קשה ואישיות יוצאת־דופן. אחרון החלוצים. גרמני שמצא כאן בית והדריך דור שלם של אמנים. גם תומרקין, בוקי שוורץ, מנשה קדישמן, בין היתר, למדו אצלו. לרודי להמן יש אימפאקט גדול על ההתפתחות שלי כאמן".

קלמן שמי עבר שנים רבות כפסל. בעץ, בחומרים פלאסטיים. יחד עם זאת, המשיך לעבוד בקיבוץ, בגינון־נוי, לרתום את עצמו למיסגרת מחמירה של צורה גיאומטרית. רמזים פיגורטיביים פה־ושם. אם תפצח את הצופן, תגיע גם למסרים פוליטיים.

קלמן שמי מוכר היום בארצות־הברית ציור רך ב־3,000 דולר. וקונבנציונאלי – עד 6,000 דולר. "מצב זמני", הוא מתייך, "אתה תראה. את כל העול הזה, בעוד זמן קצר, אני אוריד מעל עצמי. לא אתן לכסף לשעבד אותי".

כנראה, שהוא קרא ספק במבט שלי. "אתה עוד תראה", מבטיח לי קלמן שמי לפרידה, "אתה עוד תראה".

מרכז ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תל-אביב: שד' בן גוריון 47, פינת דיזנגוף 166
מיקוד 64589, טלפון: 03-243157/8

תנובה אסם

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש נובמבר 1987

קורס בן שלוש פגישות במחיר - .30 שקל

תבשילי עופות
החל מיום ב', 2.11.87, בשעה 16.30
בישול צמחוני
החל מיום ג' 3.11.87, בשעה 10.00
בישול סיני - א'
החל מיום ד', 4.11.87, בשעה 10.00
הכנת סלטים ורטבים
החל מיום ד', 4.11.87, בשעה 20.00
בישול אקסקלוסיבי במחיר סביר - א'
החל מיום א', 8.11.87, בשעה 16.30
קונדיטוריה ביתית
החל מיום א', 15.11.87, בשעה 10.00
בישול סיני - א'
החל מיום ד', 18.11.87, בשעה 16.30

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .25 שקל

בישול במיקרוגל
החל מיום ג', 3.11.87, בשעה 20.00
החל מיום ב', 9.11.87, בשעה 10.00
החל מיום ב', 23.11.87, בשעה 16.30
הכנת פטיפורים (2 ימים צמודים)
ימים ג', ד' 10-11.11.87, בשעה 16.30
בישול ללא כולסטרול
החל מיום ג', 17.11.87, בשעה 16.30

הרצאות חד-פעמיות במחיר - .15 שקל

1. פשטידות צמחוניות א'
יום ב', 2.11.87, בשעה 10.00
2. אפית עוגיות מזרחיות
יום ג', 3.11.87, בשעה 16.30
3. אפית עוגות גבינה
יום ד', 4.11.87, בשעה 16.30
4. עצוב בשוקולד
יום א', 8.11.87, בשעה 10.00
5. תבשילי דגים
יום ב', 23.11.87, בשעה 10.00
6. קשוטי פלטות
יום ב', 23.11.87, בשעה 20.00
7. אפית עוגות גבינה
יום ג', 24.11.87, בשעה 10.00
8. אפית עוגיות מזרחיות
יום ד', 25.11.87, בשעה 10.00
9. פשטידות בשריות
יום ד', 25.11.87, בשעה 20.00
10. פשטידות צמחוניות - א'
יום א', 29.11.87, בשעה 16.30
11. תבשילי חצילים - בשרי
יום ב', 30.11.87, בשעה 10.00
12. עוגות גבינה ללא אפיה
יום ב', 30.11.87, בשעה 20.00

הרצאות חד־פעמיות במחיר - .20 שקל

עצוב דגמי מרציפן
(כולל מצרכים וחומרים)
יום ג', 3.11.87, בשעה 09.00
יום ג', 10.11.87, בשעה 19.00
יום ב', 16.11.87, בשעה 09.00
יום ב', 23.11.87, בשעה 16.30

הרצאות חד-פעמיות במחיר - .10 שקל

ארוח גבינות - מתכון חדש
יום ב', 2.11.87, בשעה 20.00
יום א', 8.11.87, בשעה 20.00
יום א', 22.11.87, בשעה 20.00
הכנת עוגות גלידה
יום א', 15.11.87, בשעה 20.00

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות ובטעימות.

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכז ההדרכה תנובה-אסם, שד' בן גוריון 47 ת"א, טלפון 243157/8 בין השעות 15.00-08.00 בלבד.

• פרטים על תוכניות הלימוד:
במרכז ההדרכה ירושלים: רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651
במרכז ההדרכה חיפה: רח' עמק הזיתים 3, הדר-הכרמל טל. 04-521501

הפכתי לצבועה. מסתדרת. למדתי שקרים קטנים, לבנים ● יש ימים שאני נשברת, מוותרת. מגיעה הביתה עם מיץ תפוזים טרי שקניתי. התאריך מסמן שהוא טוב עד מחרתיים. אבל הוא חמוץ. אני לא מחזירה אותו. שותקת. בזה לעצמי על שתיקתי וכואבת ● אני קונה בגד־ים של יצרן מפורסם. אחרי רחיצה אחת בים, אפשר לזרוק אותו. הגומי התפרק. אולי אם אתלונן יקחו אותו בחזרה. אבל אני בוכה בלב ● אני שומעת מבתי על חבר אהוב, שסיים קורס טירונים בחיל קרבי. אני מכירה את הילד־החייל הזה. מלח האדמה. אני מקשיבה לילדים כשהם משחזרים בגאווה מה אמר להם המפקד, ואני בוכה ●

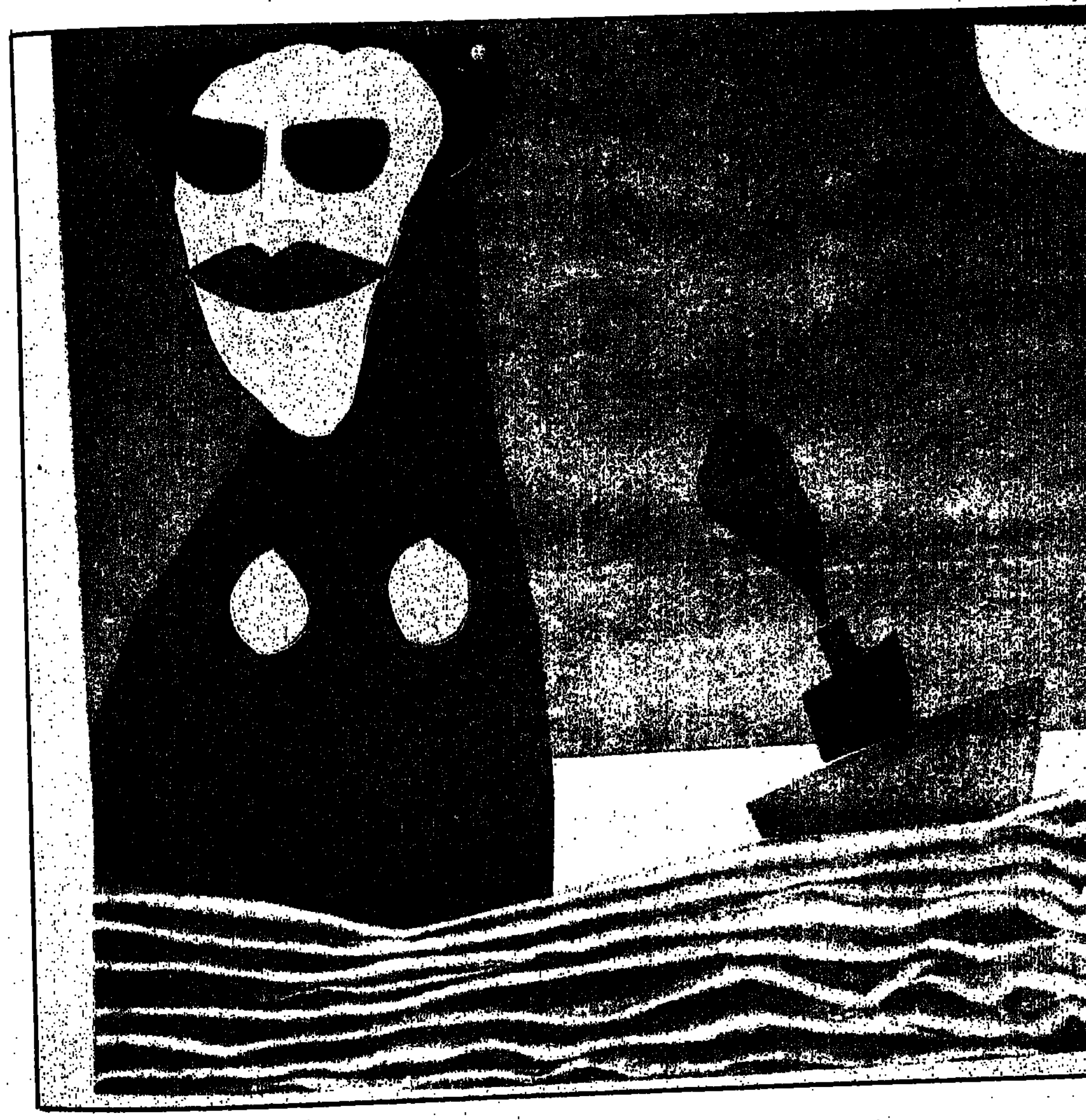

לאה אחנר

רק אל תקראו לי פרייארית

ל פני הרבה שנים חייתי באמריקה. אני אומרת אמריקה, כי היתה לי אמריקה אמיתית. גרתי שם עשר שנים ויותר. היה לי לב ריק ובתי הגדולה, אז בת שש, ביקשה ממני יום אחד, שלא אדבר אנגלית בנוכחות חברותיה, כדי שלא ישמעו את מבטאי הזר.

היום בתי לא זוכרת שאמרה מה שאמרה. אבל אולי היתה זו אחת הדחיפות, שגרמו לי לחשוב לקום וללכת. יותר נכון לקום ולחזור.

הדחיפות האחרות היו תחושת האפסות בלב, שדרות של שמים לא לי, שלג זר, גשרים זרים, מכוניות ארוכות ממוזגות או מחוממות, בית עם תריסים ונציאניים, צופים לאגם זר, עוזרת שדיברה בניב מקומי והיתה שייכת, וזבנית בסופרמרקט שהיתה שייכת, שכנים שהדליקו עצי אשוח והיו שייכים. רק אני לא.

אני חגגתי את חג ההודייה ואת ליל הסדר, וליבי היה ריק. תמיד תחושה של עלייה. במרתף הבית הענק והקר שלי, היו תמיד ארגזים ליום החזרה ארצה. מכשירי חשמל עם וולטאג' ישראלי, סדינים, מגבות, הכל בראש של חזרה. כך – יותר מעשר שנים. יום יום, גועל נפש של חיים מתים ללא חיים.

נסעתי ובאתי בכל היבשות, אכלתי כל מה שאפשר לאכול. ישנתי בכל המלונות הכי־הכי־ראיתי הכל. סבלתי.

קראתי עיתון יומי מקומי, וידעתי מי התחתן עם מי. הכרתי אישית את כל גיבורי טורי החברה, השתכרתי עימם, ואף על פי כן, תמיד לא שייכת. זרה. צוחקת, צוהלת, והלב – מת. אפילו אירחתי בביתי מסיבת התרמה פוליטית לכבודו של סנטור ג'ק קמפ, אז מועמד באזור מגורי, והיום אוהד ישראל. ג'ק קמפ חשב שאני, חורה, שמעולם לא ביקשתי אזרחות אמריקאית, אוכל להביא לו את התמיכה היהודית. גם אז במסיבה שבביתי, בין קוקטיילים לחטיפים, הייתי זרה ולא שייכת. מה היה איכפת לי?

יום אחד חזרתי. עם שלושה ילדים שלא ידעו עברית, עם מבטא אמריקני מהודר. עד היום הם מקללים, וכועסים באנגלית. עד היום מעניין את בתי הבכורה ה„טיים מגאזין" יותר מעיתון יומי עברי, קומיקס של „מד", יותר מפזמוניו של דידי מנוסי.

אני חזרתי עם ספקות, אבל עם אושר בלב. באתי לעיר חדשה שלא הכרתי. עמדתי ברחוב שלא ידעתי את סופו ולאן הוא מוביל. דיברתי עם אנשים באותה שפה וחשבתי אחרת. כשרימו אותי לא ידעתי. האמנתי שאני בבית שלי, שהרי פה איכפת לי באמת.

בניתי לי בית חרש וקבלנים, פועלים ופועלי מישנה עברו עלי. אני קיבלתי כל מה שאמרו ויעצו לי, ולא האמנתי שאפשר לקחת מחיר שאין לו כל קשר למציאות. אני עוד עניתי לטלפונים בסבלנות. אמרתי שלום לכולם. קיבלתי עבודה בעיתון והתחלתי לכתוב. הצלחתי כפי כוחותי. תמיד בתחושה של בינונית פלוס. דורכת והולכת אבל כמו על ביצים רכות.

בבקרים לא נירחפתי בתנועה. היה לי קשה לנהוג. כשפגעתי במכונית חונה, השארתי פתק עם שמי וכתובתי האמיתיים. כשפגעתי פעם, אסון, ברוכבת אופנוע, שביקשה כי אניח לה, השארתי גם לה את שמי וכתובתי.

לאט־לאט, הפכתי צבועה. מסתדרת. לא במלוא מובן המלה. הכאב היה גדול מדי. הרי רציתי לחיות באמת, לא בשקר, במיליה הקטן שלי, האמיתי. בבית.

למדתי את השקרים הקטנים, הלבנים, החביבים. למדתי לא להתנגש חזיתית, ללכת סחור סחור. בשבילי למדתי הרבה, בשביל טעם הסביבה – עדיין נשארתי ישירה מאוד.

חשבתי שאם אכתוב ואדבר על איכות חיים באוזני האנשים כאן, תהיה איכות חיים. הייתי שוטה. היה לי ויש לי נמר של נייר. רק פרנסה ועיתון יום אתמול לעטוף בו דגים מלוחים.

אף על פי כן, לא איבדתי את היכולת לכעוס ולכאוב על דקויות ועיוותים הקשורים בחיי היום־יום שלי. אגואיסטית.

אני מסוגלת להעיר לנהג שמשליך ממכוניתו ערימת קליפות גרעינים. אבל תפסתי את עצמי יום אחד, משליכה מן החלון בדל סיגריה. ישמרני האל.

אני מסוגלת לבכות מכעס, כשאיש המזגנים גובה ממני חמישים ואחד שקלים, תמורת דקה עבודה של מילוי גאז במזגן מכוניתי. אני מסוגלת לכעוס כשבצומת תל ברוך מוכרים לי קאסאטה־שוקולד ב־200 אחוז יותר ממחירה הסיטוני. אני כועסת על המוכר שמסכן את חייו ואת חיי בצומת הדרכים, אינו משלם מס ובוודאי עובד בשביל איזה גנגסטר קטן.

אני כועסת על הסיפור שסיפר לי נהג מונית עימו נסעתי: מס הכנסה שלח שני פקחים ממוצא ערבי כדי שיתחזו לנוסעים ויגידו לנהג מונית העברי עימו נסעתי: „שמע, בשבילנו אין מונה, תגיד כמה אתה רוצה, בלי קבלה, סע ואלאס". הוא התרגז כל כך, עד שהיכה את שני הפקחים המתחזים. אחר כך הם לקחו אותו לתחנת המס והוא ישב כל היום בחקירה. הכשלה במזיד, מכוערת, של איש ששמים לפניו מכשול, כמו עיוור. איך לא יגיב באלימות?

לא כך חשבתי עליך, ארצי.

אני כועסת על שכני שהתקין את ניקוז החורף שלו כך שישפך לתוך חצרי, ולא איכפת לו שדרך קבע השלולית אצלי. הייתי צריכה לתלוש לו את צינורות הניקוז, אבל אני כותבת לו מכתבי בקשה מכוערים, שבבקשה, החורף הזה יזרים את מי הגשמים מן הגג שלו – לחצר שלו. אני בוכה שהיונים שעל גגו מתרבנות על דודי השמש שלי. אני עולה עם הדלי לגג, מנקה ונאנחת ורואה איך היונים שלו שוברות את האנטנה שעל גגי ואני ממשיכה להגיד לו, לכתוב לו, כבר לא בנימוס, ועדיין לא תלשתי לו את אוזניו.

למה ויתרתי למתקין האנטנה, כשזו לא קולטת מה שהבטיח? למה ויתרתי לנגר, כשכל הארונות לא נסגרים ולא נפתחים. למה ויתרתי לבונה האח שלא מחממת. למה ויתרתי לסייד שהכתים את התקרה.

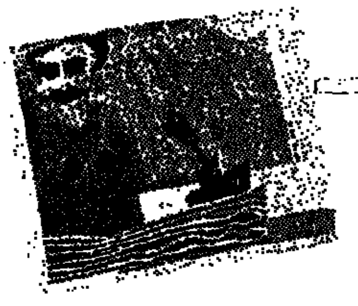

למה ויתרתי למתקין מערכת חימום הגז, שאינה עובדת. למה שתקתי. לא תבעתי. לא נלחמתי. עייפתי.

אני כועסת על עיריית הרצליה ששלחה לי חשבון אדיר של אגרת ביוב, אבל מעולם לא הודיעה לי, לא טלפונית ולא במכתב, איך לחבר את בור הספיגה הפרטי שלי למערכת הביוב העירונית, והאם היא בכלל קיימת. אני בוכה ומסרבת לשלם את החשבון ומוצאת שהוא צומח עם קנס וריבית פיגורים, כל חודש. אני משלמת ובוכה ואומרת שאתחשבן אחר כך ואני יודעת שאין לי הכוח להתחשבן.

יש ימים שאני נשברת, מוותרת. אני מגיעה הביתה עם מיץ תפוזים טרי בבקבוק פלסטיק שקניתי בסופרמרקט ענקי, ושהתאריך המורה עליו מודיע שהוא טוב עד מחרתיים, אבל הוא כבר חמוץ ומסריח. אני לא מחזירה אותו. אני שותקת ומוותרת ובזה לעצמי על שתיקתי, וכואבת.

אני קונה במכירה בגד ים של יצרן מפורסם מאוד, שאחרי רחצה אחת בים אפשר לזרוק אותו, כי הגומי העליון התפרק. מקרה ביש. אולי טעות בביקורת איכות. אני יודעת שאם אתלונן אצל היצרן אולי יבדקו ויקחו את בגד הים בחזרה, אבל אני בוכה בלב, כועסת על עצמי, משליכה את בגד הים ושותקת.

אני מזמינה מעיל חורף בבית עסק תל אביבי מכובד, לפי תמונה מדוייקת מז'ורנל, כדי לנסוע עימו לחו"ל. יצרן המעילים שולח לי את המעיל וכשאני מקבלת אותו, הוא לא דומה למה שהזמנתי. אני כותבת לו שזה לא מה שסיכמנו, והוא משיב לי כי חלה טעות,

חזרתי לארץ עם ספיקות, אבל עם אושר בלב. באתי לעיר חדשה שלא הכרתי. עמדתי ברחוב שלא ידעתי לאן הוא מוביל. דיברתי עם אנשים

וכשאשוב ארצה – יסתדר עימי. אני בוכה כי קניתי את המעיל רק בשביל הצלארץ, ובארץ אין לי צורך בו בכלל. חוץ מזה הוא מכוער ופגום בעיני, כי הוא לא מה שהזמנתי. אני הולכת ליצרן המעילים והוא לא מפצה אותי: פוגע בי. זורק לי את המעיל בפנים. אני בוכה ומוותרת. עוד איש איכזב אותי.

אני הולכת ומרגישה פרייארית בארץ הזאת. אני נלחמת, אבל כל כך הרבה מלחמות צריך לנהל, למי יש הכוח הזה? תשע שנים אני נלחמת, עד שאני מקבלת טלפון. תשע שנים אני נלחמת ואין כביש סלול לביתי, רק דרך עפר. תשע שנים אשפה נערמת ברחובי ואני משלמת מיסי עירייה ומשלמת קנסות כשאני לא משליכה את גיזומת הגן בימים המותרים. אבל גם כשאני משליכה בימים המותרים, איש לא בא לאסוף. ואני בוכה ומוותרת.

כמה כוח צריך לחיות בארץ האהובה הזאת? אני נוסעת וחוזרת כל בוקר כמעט שעה בפקקים על כביש החוף בואכה תל אביב, בדרך שצריכה לארוך עשר דקות. אני רואה בבכי ששותלים דקלים נפלאים במקום להרחיב את הכבישים ואני בוכה ומוותרת.

אני קמה בבוקר וקוראת את מילות השיר של אריק איינשטיין על עיתונאי קטן, ואני בוכה ושותקת. כמו רופא שסרח, יש גם עיתונאי שסרח, ולא צריך לשיר על הכלל. אני רוצה לכתוב לו מכתב מחאה או אפילו להגיד לו שידע, כי גם בכתיבתנו הרעה והטובה אנו מהלכים על ביצים רכות. אולי הוא לא יודע, שמי שלא עושה מלאכתו רמיה ומשתדל בכל מאודו, כבר לא יכול להיות קטן, ולא חשוב באיזו רמה ודירוג הוא.

אני בוכה, שאפילו אריק איינשטיין, שהיה בשבילי סמל לטוב וליפה ולאמיתי ולאיכותי בארץ הזאת, היסב לי צורך להרגיש מובסת. מתגנבות לליבי מחשבות, שאולי טעיתי בו, וגם לו אני מוותרת ולא כותבת.

אני קמה כל בוקר בחרדה. שתי בנות לי בצבא. האחת בטוחה יותר, אם יש דבר כזה, והשניה, זו הקטנה והשברירית והחלשלושה, עומדת כמה פעמים בלילות בצומת גולני וממתינה לאוטובוסים. אני קוראת בבוקר על גופת חייל שכותר ואני חרדה.

אף לרגע לא עולה בדעתי לקום ולברוח מן הארץ הזאת. אבל כשאני רואה בטלוויזיה את הבלונדינית החדשה והזוהרת, בוגרת השמינייה, ילדה שנשמעת כאילו חכמה, מצהירה שהיא לא תשרת בשטחים, אני מתפללת לאלוהים שהיא לא תרד מן הארץ הזאת, שיוולדו לה ארבעה ילדים ושכולם ישרתו בצבא, וישובו אליה בריאים ושלמים. אולי אז היא תרגיש מה חשבתי

באותה שפה וחשבתי אחרת. כשרימו אותי לא ידעתי. האמנתי שאני בבית שלי.

והרגשתי אני, למול הראיון שהעניקה לאומה, מעל המירקע הקטן.

אני שומעת מבתי על חבר נעורים שלה שהיא אוהבת, שסיים קורס טירונים בחיל קרבי. היא נוסעת לטקס הסיום שלו. אני מכירה את הילד־החייל הזה, ואני מכבדת אותו, כי הוא מלח האדמה, מושבניק ממקום שכוח אל. אני מקשיבה לילדים כשהם משחזרים בגאווה מה אמר להם בטקס מפקד החיל הקרבי, ואני בוכה. אני מכירה את האיש הזה, יודעת כמה הוא מזלזל בחיין שלו, ואני יודעת כי הילדים שלי ואהוביהם החיילים הם רק כלים קטנים על לוח השחמט. אני בוכה וכואבת, כי אני חרדה שהוא לא כואב לאותן איכויות שאני חרדה להן. כי מי שמזלזל בחייו שלו, כיצד יוכל לכבד חיי אחרים?

אני מקבלת טלפון מחיילת שוטה, המשרתת בבסיס של בתי והיא שואלת אותי איפה הבת שלי, מחכים לה בבסיס והיא לא הגיעה. אני מחזיקה מעמד בדיוק שניה, הלומה. אחר־כך השוטה הקטנה, ממשיכה לדבר, מתנצלת שסליחה, טעתה בניסוח. שבעצם רצתה שבתי תחליף אותה בתורנות. אני לא עוצרת בהיסטריה האוחזת בי ונוזפת בחיילת כמו שלא נזפתי באיש מעולם. נשמעת גסה כמו אחרונות הוולגריות. מתביישת.

אני חושבת על אבי וסבי ז"ל שקבורים בירושלים, ועל סב־סבי שקבור מול שער הרחמים, כי יזכה להתעורר ראשון בבוא משיח בן־דוד, ואני בוכה כי חדלתי להאמין שמשיח בן דוד יבוא רכוב על חמור לבן, וכי אז יפתח שער הרחמים הסגור.

אני זוכרת בקורות משפחתי, איך היכו הערבים את דודתו של סבי בפרעות חברון, ואיך הבריטים פינו אותה לבית חולים בירושלים. הזקנה ההיא, שמימיה לא פגעה בזבוב, לא לימדה את אבי וסבי לשנוא ערבים. היא פשוט שכבה נאנקת, חבולה ורצוצת עצמות, וגססה במשך שבועיים. אבי היה אז ילד, פליט חברוני שהגיע בשן ועין עם שרידי משפחתו לירושלים. הם החלו הכל מחדש.

אני לא זוכרת שאי פעם אבי לימד אותי לשנוא ערבים. להיפך, היו לו ידידים במזרח העיר, עוד לפני שירושלים נחלקה ב־1948, הוא דיבר בשפתם וקיווה שיהיו ימים טובים יותר.

אני אוהבת גבר משום שהוא יודע לתקן ברז ומשום שהוא איש אדמה וירק ומעדר. אני אוהבת אותו כי הוא אינו יודע לשקר, אבל היושר משתקף בעיני אחרים כתמימות. לפעמים אני מבקשת ממנו שלא יגיד הכל בדיוק, והוא מעדיף אז לשתוק.

אני מכבדת את בעלה השני של אמי שנישאה אחרי מות אבי, על שעדיין בגיל שישים פלוס הוא עובד בפרדס שלו ונוסע בטנדר ומשקה ועודר כמו ידיו. אני מכבדת אותו על שמעולם לא שיחק בבורסה, לא אמר דבר שקר, לא עבר על חוקי המהירות המותרת, ועל שכל שנת בחירות הוא מציב במרפסתו את השלט „הצבע ליכוד", אף על פי שחתנו היה מועמד המערך לראשות העיר בה שניהם גרים.

אני מתעייפת במאבק לאיכות חיים. עם כל היכולת – אני עייפה מלצעוק. אני לא מתנשאת בשל היכולת לכתוב. נוהגת כבוד באחרון האנשים, אם יש אחרון בכלל. תופסת עצמי ומזכירה לעצמי לנהוג בענווה ובשפלות רוח. הרי אני רודפת קדים. רצה לתקן את העולם והעולם נישאר בקלקלתו.

כשאני מתעייפת, אני כותבת רק תמונות של צילומי מצב, השתקפות של מציאות. אולי כך, אם נראה עצמנו בראי, נשתפר.

כשהייתי קטנה הערצתי את הנביא ירמיהו. ראיתי אותו בדמיוני כגבר מטורף עומד על ארגז תנובה הפוך וצועק על עם ישראל שיהיו יותר טובים, והם צועקים עליו „משוגע" ומשליכים בו עגבניות רקובות.

אני, אין לי הכוח והאומץ כמו שהיו לירמיהו, ואני לא ירמיהו. אני סתם עיתונאית קטנה, ואולי צדק אריק איינשטיין, ואם התכוון אלי, שיהיה. כבודי מחול לו. מה שכן כואב: שגם הוא הצטרף לאלה שמתקיפים את מי שאיכפת לו.

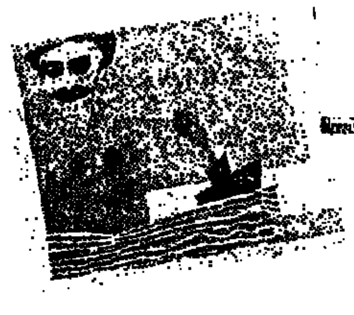

כשפגעתי במכונית חונה, השארתי פתק עם שמי וכתובתי האמיתיים. כשפגעתי פעם, אסון, ברוכבת אופנוע, שביקשה כי אניח לה, השארתי לה בכל זאת את שמי וכתובתי.

אני כועסת על עצמי שאני מנסחת את כאבי טוב יותר במילים מכמעשים, אבל מנסה להתנחם שיש לי שתי ידיים שמאליות ובסך הכל אני רק אשה של מילים, לא של מעשים. זו חולשה. אני מעמידה פני אמיצה ואני אחרון הפחדנים. עובדה: למה ויתרתי למתקין האנטנות שהתקין אנטנה גרועה ולא קולטים מה שהבטיח? למה ויתרתי לנגר שעשה עבודה גרועה בביתי, עד שכל הארונות לא ניסגרים ולא ניפתחים? למה ויתרתי לאיש שבנה את האח שלא מחממת ועשנה לתוך הבית במקום החוצה? למה ויתרתי לסייד שהותיר כתמי צבע על התיקרה? למה ויתרתי לאיש שהתקין חימום של גאז בביתי, ולא הצלחתי להשתמש בו אפילו יום אחד, כי המערכת כולה לא יעילה? למה שתקתי, לא תבעתי, לא נילחמתי? עייפתי.

אני אוהבת לשבת בבית, להתרחק מן הדברים המרגיזים הללו, הרחוקים משלמות, הדברים שכה מסעירים אותי, ומעדיפה את מעט השקט במבצרי.

עם תואר העיתונאי הקטן שהודבק לי, כמו שהודבק לציבור שלם, – שיש ביניהם אנשים נפלאים וטובים גם מאריק איינשטיין, – אני יודעת בביטחון, שלמרות רגעי התבוסה, אקום מחר בבוקר, אתגבר ואמשיך לחשוב ולכאוב ולהלחם על הדברים שאני מאמינה בהם, וברגעי תבוסה, בלילות שחורים, כשאני יראה כילדה קטנה מול החושך והאפלה הסובבים אותי, אני מנסה להתחזק, לא לוותר. אני יודעת שמחר בבוקר תזרח מחדש השמש, ואני אמשיך להילחם את המלחמות הקטנות שלי לאיכות חיים, בתקווה שטיפ־טיפה אזיז את הסלע שצמח בארץ הזאת.

ואם אתם מכירים מי שחושב ומרגיש כמוני, ועושה טיפ־טיפה, ולא נכנע, ומאמין שעוד אפשר לתקן, – אל תקראו לו פרייאר. רק לא פרייאר.

יהודית אוריין

דר"ח הייט, נוסח אחר

לגב' הייט חושים מיסחריים ערים. מבלי להקפיד על תקינות מדעית, היא מצליחה למצוא את מה שהיא מחפשת. לאחר שסחטה את הנושא המיני עד תום, היא מרעישה את אמריקה בגילוייה על החסך הנפשי בחיי הנשים הנשואות.

כמומחית לבעלים, עשיתי לי מחקר קטן לעצמי, ואספתי כמה טקסטים נשיים על בעלים שונים:

●

■ – הוא אף פעם לא מקשיב. כשאני מספרת לו משהו, הוא מביט הצידה בעיניים חלולות ומהמהם כן כל כמה משפטים. כשאני מעירה לו, הוא אומר: אז הבחני אותי. לרוב הוא יודע לחזור על המלים. יש לו כישרון כזה לקלוט בלי להאזין.

■ – תמיד כשאני רוצה לקנות משהו נחמד לבית או לעצמי, הוא אומר לי: אם היית צריכה לעבוד בשביל הכסף, לא היה לך כל־כך קל לבזבז אותו על שטויות. ואני בעצם מאוד חסכנית.

■ – תמיד אני חוגגת לו את ימי ההולדת עם החברים והמשפחה ועם קייטרינג סיני, אבל הוא אף פעם לא זוכר את ימי ההולדת שלי, או את יום החתונה שלנו. נורא מעליב.

■ – כשאנחנו רואים יחד טלוויזיה, ואני מביעה איזו דעה פוליטית, הוא תמיד משתיק אותי ואומר: נו, באמת, מה את מבינה בזה. בסוף אני קוראת בעיתון שגם ח"כים אומרים אותו דבר. אז אולי אני לא כל־כך טפשה?

■ – בכל העסקים שהוא עשה בלי להתייעץ אתי, הוא נכשל והפסיד כסף, וכל הזמן הוא לא מפסיק להתפעל איזה חוש לעסקים יש לו, וכמה הוא עושה תמיד את הדברים הנכונים.

■ – בעיניו אני לא מבינה כלום. כשהחליט לסגור את המרפסת, הזהרתי אותו מפני חלונות גרירה. התעצבן עלי שאני לא מבינה את הציור של הבעל־מלאכה. החלונות עלו לנו עשרת אלפים דולר. כשבחורף צף הבית במים, את חושבת שהוא הודה בכישלון? מה פתאום! הוא התרגז עלי נורא, ואני לקחתי את המעיל והמכונית ונסעתי לבד לקולנוע עד שיירגע. עוד באותו שבוע החלפנו את כל החלונות, אבל הוא עדיין מאשים אותי.

■ – אף פעם בחיים הוא לא יודה שאני צודקת. וכשאנחנו נוסעים לחברים ברמת השרון, שכבר היינו אצלם, אני אומרת לו שמאלה, והוא נוסע ימינה, תועה ואומר: אמרתי לך.

■ – תמיד הוא קונה מציאות, מוכיח לי כמה הרוויח, ובסוף זורק וקונה חדש. ככה זה היה עם מכונת הכביסה ועם הטלוויזיה בשחור לבן. למרתי שהוא הכי מתרגז, כשהוא תופס שהוא היה לא בסדר.

■ – הוא ישן כל הערב מול הטלוויזיה, ומתעורר רק לכדורגל.

■ – תמיד הוא מספר לי איך מסתדרים החברים, ולא מבין למה אני לא מסתדרת עם הכסף ששנינו משתכרים. למה אין לי שכל לקנות במכירות כלליות, או בשוק בצלאל, למה אני לא קונה פירות בשוק פתח־תקווה, שלדעתו הוא השוק הכי זול.

■ – כל הזמן כואב לו הראש או הקרסול, או שיש לו נזלת, ואז הוא נכנס למיטה לגנוח, לבקש תה וסיביטה. אני, למשל, לא החסרתי אף יום אחד במשרד.

■ – כשהיינו חברים בתיכון, הוא העתיק ממני את כל הבחינות במתימטיקה ובפיסיקה. היום הוא עו"ד מצליח ואני מזכירה בעירייה.

■ – הוא לא קורא ספרים, חוץ מארתור היילי בנימנום לסירוגין. כשהוא רואה אותי קוראת ספרים, הוא אומר שאני ילדותית. תנו לו רק סטאלונה ושוורצנגר.

■ – לפני שהוצאתי את ספר שירי־הילדים, הוא צחק שזה שטויות. חמש שנים לא הראיתי אף שיר לאיש מרוב בושה. מאז כבר הוצאתי ארבעה רבי־מכר.

■ – הוא תמיד רב עם הנהגים והמלצרים, מתחשבן על טיפ ומקלקל כל יציאה.

■ – הוא לא בחור רע, אבל אף פעם אין לו מה לספר לי. אני לא יכולה עם זה.

●

יש כאן הרבה עוול, דיכוי ובדידות. בקרוב נחקור מה יש בפי הבעלים נגד נשותיהם. הרי להם אין איש שיעמוד לימינם וישמיע את קובלנותיהם.

יהודה אטלס

עם שלם תקוע בפקק

תכסו את הקירות בפלקאטים, תקריינו להם תשדירי־שירות, תחייבו אותם לחגור חגורות־בטיחות גם בעיר, תשלחו בהם ליגיונות של שוטרי־דרכים, תשללו להם רשיונות – שום דבר לא יעזור. עד שלא ישתנה האופי הקיבוצי הישראלי, הם ימשיכו לדרוס ולהידרס בדרכים.

תאונות־הדרכים בארץ אינן תולדה של הזנחה ומנית באכיפת החוק, אינן דלקת חולפת. זו מחלה חשוכת־מרפא בינתיים, תוצאה ישירה של מה שאפשר לכנות המנטאליות הישראלית, שהתגבשה כאן ב־40 השנים האחרונות.

●

העיקרון הוא: לא לצאת פראייר. העיקרון הוא: קודם־כל – אני. העיקרון הוא: לא חשוב מה יגידו הגויים, העיקר מה יעשו היהודים. ויהודי ליהודי – גוי. העיקרון הוא הכרלנות, הניכור, האתה בחרתנו. בחרתנו מכל הגויים, ובחרתני מכל היהודים. השוביניזם יורד גם למיפלס היחסים שביני לבין בני עמי. אף אחד לא ישיג אותי על הכביש, כי אני הנהג המהיר ביותר, המכונית שלי היא הטובה ביותר, ואני בעצם ממהר יותר מכולם. אנשים אגרסיביים בחיי יום־יום, לא יכולים לשנות טעמם על הכביש.

גם למזג־האוויר יש חלק בזה. כשאני תקוע בפקק להרצליה ביום חמסין, מתבשל בזיעת עצמי, מתגרד, זז מטר אחר מטר בראשון ומקלל את יומי, אני אעשה הכל כדי להתברג, לחמוק, להחליף מסלול, להיחלץ מן הגיהנום. הייאוש מוליד את האגרסיה. ועד שלא יהיה בכל מכונית מזגן, וכוול – הישראלי העצבני והמזיע ימשיך לדרוס.

מתוך אוי־הזיעה, הישראלי למד כבר מזמן את כלל־הברזל של ההישרדות: מה שלא יושג בכוח – „לא יושג בכלל. וזה מתחיל מחוץ למכונית: עד שלא תהפוך שולחן במישרד ממשלתי או עירוני, איש לא יקשיב לך. עד שלא תשבות, איש לא יתנדב לתקן את העיוותים בשכרך. אם לא תידחף בתור לאוטובוס, אתה עלול להתייבש בחוץ. עד שלא תצווח באמצע שיחה, ותשסע את הדובר, איש לא יקשיב לך. עד שלא תצפור כמו משוגע, נהג המכונית שלפניך, שעצר בסימטה צרה כדי לדבר עם איזה מושה בגופייה, לא יזוז. עד שלא תנעץ את חרטום מכוניתך בכוח בתור הטור, אף נהג לא יעלה על הדעת להניח לך לצאת מסימטה צדדית ולהשתלב בתנועה.

עם שלם, שמורגל בצ'קים שחוזרים ללא כיסוי, בקבלנים שלוקחים ת'כסף וחדלים לבנות, באגרופים מתנופפים בכנסת, בספסרי קרקעות שמוכרים קרקע לא להם, בפער תיווך מיפלצתי, שהפך את החיים פה ליקרים יותר מאשר באמריקה, ברולרים, לאלימות מילולית ברחוב ובתקשורת, לחיים שאין בהם עידון – מה פיתאום שיתחיל להתנהג בעידון ובהתחשבות, כשהוא על הכביש. הישראלי המשוויץ משוויץ עוד יותר כשהוא במכוניתו. טעם החיים, תמצית התוקפנות, כאן הוא יראה לכולם מי הוא ומה הוא מסוגל לעשות. הטירוף של ההישגיות, של התנאות במכונית מדגם אחרון, של החצנה מוחלטת של האגו – מוצא את פורקנו הפרוע ביותר על הכביש. שם אתה יכול להיפרע מכולם על כל התיסכולים. שם אתה המלך.

עידון והתחשבות הם כמו דשא אנגלי: הם ילבלבו ויוריקו רק אחרי טיפוח של שנים. וזה לא ייעשה על־ידי אכיפות־חוק, לא על־ידי שוטרים וחוקי־ברזל. זה יקרה, כמו בכל מקום אחר בעולם, רק אחרי שתתגבש בין האנשים מעין אמנה חברתית בלתי כתובה, של חייה ותן לחיות. רקמת יחסים, אליה מגיעים בהדרגה, רק אחרי הרבה אכזריות ודם, כשכל אחד מן הפרטים המרכיבים את החברה לא יחשוב שהוא צריך לתת לעצמו צל"ש־ביצועים, אלא רק לחזור הביתה בשלום.

סימה אלה

בלון החלומות

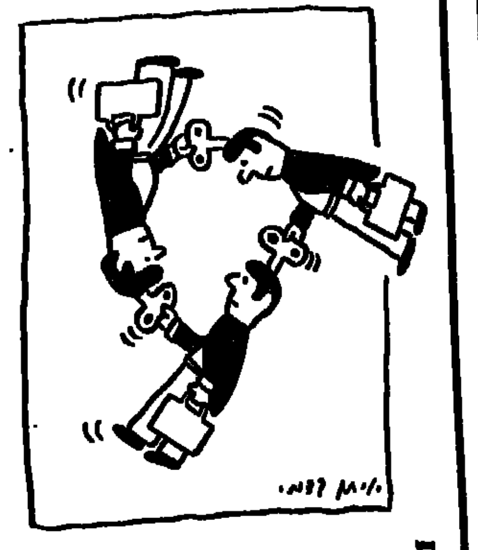

דאפר־איסט־סייד במנהטן, הוא אזור מגורים שהיאפים, צעירים אמריקאיים קריירריסטים, בעלי מקצועות חופשיים, נותנים הרבה כדי להתגורר בו. ליתר דיוק 1000 דולר בחודש, בשביל חלל בגודל של קונטיינר, מטבח בגודל של בית שימוש, ובית שימוש בגודל אסלה. הבניינים בחלק זה של ניו־יורק לא בהכרח מפוארים, ובוודאי אינם זולים, אבל במיקומם יש סמל למעמד. אתה גר שם – סימן שאתה בדרך הנכונה בחיים.

בשביל הצעירים האלה, האפר־איסט־סייד הוא פסיעה אחת במסלול ריצה ארוך. הם בחרו בכתובת הזו כי היא נושאת הצהרת כוונות ברורה: כתרנו בכסף במקצוע.

●

בשמונה בבוקר הם נוהרים החוצה בריצה, לבושים במדי עבודה אחידים. הם: בחליפה כהה, חולצה בהירה ועניבה, רצוי צהובה מנוקדת בשחור. הן בשמלות בגזרה שמרנית או בחליפה, נעולות בסניקרס, במשרד יחליפו לנעלי עקב. ההופעה לעבודה דווקא כך, מעידה על הכנה באתיקה של המקצוע, הבנה בעסקים. בערב חוזרים מסמורטטים מעייפות לדירת המכולה שלהם. הם עובדים עד כלות הכוחות. הם מרוויחים די לתשלום שכר דירה ולקניית כמה מצרכים אצל הקוריאני בפינה.

בקצב חיים קטלני כזה, וברמת חיים תובענית כזו, אין להם כמעט שום אפשרות ליצירת קשרים רומנטיים במושגים המיושנים שלנו. אין ברומנטיקה שלהם מושג כמו „נראה, עוד לא הספקנו לדבר"; או „ניתן לזמן לעשות את שלו". ברומנטיקה, כמו בעסקים, כל צד מוכן להעניק לפגישה ראשונה זמן קצוב מראש. וגם זו נועדה רק לנסות להרשים אותו מספיק, על מנת שתתקיים בכלל פגישה נוספת. האידיאולוגיה אומרת, שאם אתה מוכן לסבך את מעט זמנך הפנוי ואת מעט הכסף שבכיסך, מוטב שיהיה זה על מישהו שהוא יותר מאשר נחמד/ה. הרבה יותר.

הדרישות בשכבה החברתית המאוד מסויימת הזו, גבוהות – ובמינון מרוייק. אין לך כמעט מרחב תימרון. למראה החיצוני, למשל, יש חשיבות משנית בלבד. חיצוניות יפה יכולה להיחשב כיתרון, בהחלט לא כדרישה אולטימטיבית. אחר עם גב כלכלי מוצק או עם הבטחה פיננסית כלשהי, ייראה תמיד כמו הנסיך שעליו חלמת. צעירה אחת אף הצהירה פעם נחרצות, שהיא רואה בביטול גבר עם עיניים טובות. „זה לא יילך", היא הודיעה מיד, „אני לא מחפשת פנימיות אלוהית. אני רוצה בן־זוג שתהיה לו חוכמה של ילד רחוב. שיידע להשיב מלחמה".

●

כל יתרון שיש לג'נטלמן או לעלמה לצורך קידום בעבודה, יירשם אוטומאטית כיתרון היסטרי ברומנטיקה. ניקוד גבוה במיוחד ניתן על כושר דיבור ויכולת הבעה שוטפת ועניינית. על כישרון לא מדברים עכשיו.

אמריקה יצרה שכבה אנושית, שמנהלת אורח חיים לא אנושי. טיפוס מתוכנת עד פרטי פרטיו. אחד שעסוק כל העת בעצמו ובצרכיו ובאיך לרצות את הסביבה. לעשות הכל כי צריך לעשות, יותר פעמים מאשר רוצה לעשות, צעיר שכורע תחת נטל החיים ואין לו כוח להתחתן. הוא פשוט איננו יכול לשאת עוד מחוייבויות. לא עכשיו, אולי מחר, אולי מחרתיים. ילדים, בוודאי שלא. ילד עולה בחודש יותר משכר דירה. ילד הוא הסיבה שמפוצצת את בלון החלומות. יותר טוב לקום בבוקר, ובשמונה לרוץ לעבודה בחליפה, ולחזור הרוג בלילה מאוחר, כדי לקום בבוקר, ולרוץ לעבודה בחליפה, ולחזור הרוג בלילה מאוחר.

כי החלום שלך בעצם הוא, שיום אחד יעבדו בשבילך כמה צעירים, שקמים בבוקר, ובשמונה רצים לעבודה בחליפה, כדי לחזור הרוגים בלילה מאוחר, כדי לקום בבוקר.

יוסי שיף

העתיד הוא היום

מי שהאזין לתפילות הימים הנוראים, שמע את משפט התחינה החוזר ונשנה „כתבנו בספר חיים", פתוח לפני ריבונו של עולם ספר החיים, והוא כותב בו את שמות ברואיו וכך מעניק להם שנת חיים נוספת.

והם, מאמיניו, מה ביקשו לשנה החדשה, ולשנים הבאות, חוץ מהחיים עצמם? „זכרנו ה' אלוהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים". חיים טובים – ואם מה שלא הספקנו עד היום, נצליח לעשות בשארית הזמן. האם הפלא שלא התחיש עד היום, יוכל להתרחש מחר, השנה?

●

יוליוס קיסר חשב שהוא מאוד מבוגר, כשהיה בן 32 [illegible]

חלפו שנים ויוליוס קיסר הספיק למלא את דפי ההיסטוריה העולמית בעמודים רבים, אולי רבים יותר מאלה המוקדשים לאלכסנדר.

מסתבר, שלאנשים מסויימים, גיל 32 הוא כמעט סוף הדרך, ולאחרים, כמו יוליוס – ואת רק ההתחלה. עוד נכונו ונועדו להם עלילות רבות. וזה נכון לגבי כל גיל. משה רבנו היה אלמוני עד גיל 80 ואז, במשך 40 שנה („עד 120") פעל ושינה את מהלך ההיסטוריה העולמית, וכמובן – את מהלך חיין שלו.

●

תמו הימים הנוראים – התפילות והתחינות והסליחות והבקשות [illegible]

זמנים במטבח

מוסף ידיעות אחרונות

מיקרוגל

אגס לקינוח

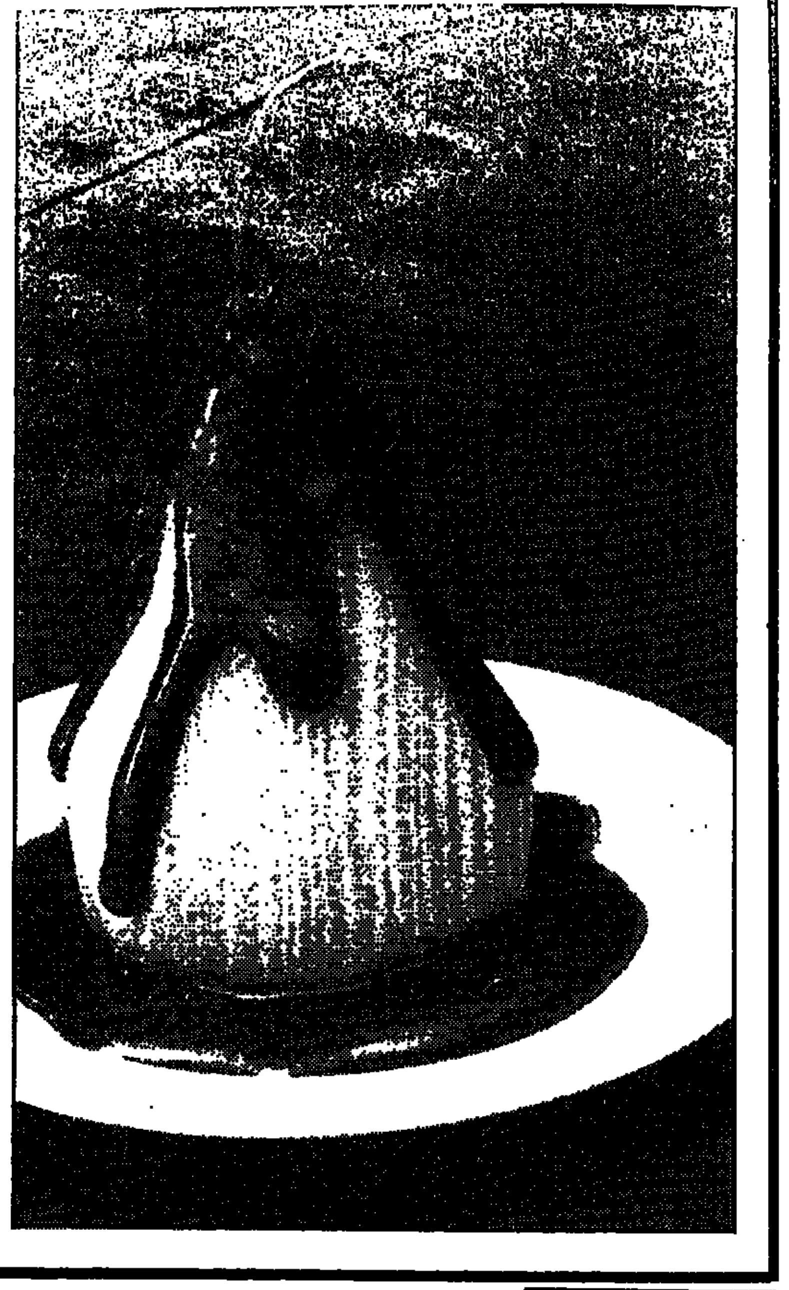

אגסים ברוטב שוקולד

המצרכים: 2 כוסות מים; ¾ כוס סוכר; 2 כפות מיץ לימון; מקל קינמון; 4 אגסים בינוניים קשים.

המצרכים לרוטב השוקולד: ¼ כוס שמנת מתוקה; ¼ כוס סוכר; 50 גרם שוקולד מריר; 2 כפות חמאה או מרגרינה; כפית תמצית שקדים.

בקערת בישול גדולה מערבבים יחד מים, סוכר ומיץ לימון. מוסיפים מקל קינמון. מכסים ומבשלים בעוצמה מלאה (650–700 וואט) במשך 4 דקות.

בינתיים, קולפים את האגסים במקלף ירקות. משאירים את הגבעול. מוציאים את הליבה דרך הצד התחתון של האגס. מסירים פרוסה דקה מהצד התחתון של כל אגס, כדי שיוכל לעמוד ביציבות. מעמידים את האגסים בסירופ, מכסים את הקערה ומבשלים בעוצמה מלאה במשך 10 דקות. מסובבים את האגסים בסירופ אחרי 5 דקות בישול. מצננים את האגסים בסירופ. מקררים במשך שעתיים לפחות.

לפני ההגשה, מכינים את רוטב השוקולד: שמים את השמנת בקערה בינונית עם הסוכר, ומבשלים בעוצמה מלאה במשך 2 דקות. בוחשים היטב אחרי דקה. שוברים את השוקולד לקוביות, ומוסיפים לשמנת הרותחת. מבשלים בעוצמה מלאה במשך 30 שניות. בוחשים היטב עד שהשוקולד ימס. מוסיפים חמאה ומערבבים עד שתימס. מוסיפים את תמצית השקדים.

מעמידים כל אגס בצלחת הגשה אישית. יוצקים על כל אגס כף מהרוטב החם ומגישים מיד.

(4 מנות)

סירות אגסים ברוטב פירות

המצרכים: 4 אגסים חצויים, מבושלים בסירופ; 50 גרם צימוקים; ¾ כוס מיץ תפוזים; בננה בשלה.

קולפים את האגסים, ומשאירים את הגבעול. חוצים את האגסים לאורכם, ומוציאים בזהירות את הליבה. מכינים סירופ ומבשלים את האגסים כמוסבר במתכון **„אגסים ברוטב שוקולד"**.

שמים את הצימוקים ואת מיץ התפוזים בקערה, מכסים ומבשלים בעוצמה מלאה (650–700 וואט) במשך 2 דקות, עד שהצימוקים יתרככו ויתנפחו. מסננים ושומרים את המיץ.

שמים את הבננה ואת מיץ התפוזים המסונן במממה, ומערבלים למחית חלקה. מוסיפים את הצימוקים, ומערבלים עוד זמן קצר, כדי לקצוץ אותם לחתיכות קטנות. מחזירים את הרוטב לקערה, ומבשלים בעוצמה מלאה במשך 2 דקות נוספות. משהים 2 דקות.

מסדרים 2 חצאי אגסים בכל צלחת הגשה, ויוצקים על האגסים מהרוטב החם. מגישים מיד.

(4 מנות)

■ דנית סלומון

עוגת גזר קלילה

Torta di Carote

זוהי עוגה ללא שומן, קלילה, אוורירית וטעימה במיוחד. השקדים לא מולבנים מעניקים לה ארומה מיוחדת. ניתן לשמור את העוגה כשבוע מחוץ למקרר, כשהיא עטופה היטב ביריעת פלסטיק, בלי שהטעם ייפגע.

שקר „לבן" קטן: לא מוכרחים לגלות לסועדים ממה מורכבת העוגה. יש כאלה שיימנעו מלטעום אם יידעו שזוהי עוגת גזר. אפשר לגלות את הסוד רק אחרי הטעימה והשבחים הראשונים.

המצרכים: 250 גרם שקדים לא מולבנים (ללא הקליפה הקשה אך עם הקליפה הדקיקה); כוס סוכר; 250 גרם גזר קלוף, חתוך לחתיכות לא קטנות; 250 גרם בישקוטים (ניתן לקנות בחבילות או במשקל), מיובשים בתנור שחומם ל־160 מעלות במשך 20 דקות; 2½ כפיות אבקת אפיה; כף ליקר אמרטו (ניתן להשיג במרכולים, וכדאי שיהיה בבית גם למתכונים אחרים); ¼ כפית מלח; 4 חלבוני ביצים; 4 חלמונים; תבנית קפיצית מס' 26 (או תבנית פיירקס עגולה, מרופדת בנייר פרגמנט או בנייר אפייה מיוחד); כף חמאה לשימון תבנית האפיה; שקית שמנת מתוקה מוקצפת עם כפית סוכר (לא הכרחי).

1 מחממים את התנור ל־180 מעלות (חום בינוני־גבוה)

2 במעבד מזון קוצצים דק את השקדים (בסכין המתכת), ומעבירים לקערה גדולה.

3 באותה סכין, בלי לרחוץ את הכלי, קוצצים דק את הגזר. מערבבים עם השקדים.

4 שוברים את הבישקוטים, קוצצים במעבד המזון ומוסיפים לתערובת הגזר והשקדים.

5 מוסיפים לקערה את אבקת האפייה, המלח, הליקר והחלמונים. מערבבים היטב.

6 בקערה נפרדת מקציפים את החלבונים לקצף נוקשה מאוד.

7 מוסיפים 2 כפות קצף־חלבונים לתערובת הגזר ומערבבים היטב, כדי לרכך מעט את התערובת. מוסיפים את שארית הקצף בתנועות קיפול, בעזרת מרית רחבה. הקיפול מבליע את הקצף בתערובת בלי לשבור אותו ובלי שיאבד מנפחו. על אף הקיפול הזהיר יש להקפיד על כך שהתערובת תהיה אחידה.

8 משמנים בחמאה את תבנית האפיה הקפיצית (או מרפדים בנייר ומשמנים את הנייר, בתבנית לא קפיצית), שופכים את הבצק לתבנית ומיישרים בקלילות.

9 אופים במדף העליון של התנור במשך 50–60 דקות, עד שלהב סכין המוחדר למרכז העוגה יוצא יבש.

10 מוציאים מהתנור ומצננים. כשהעוגה פושרת מוציאים מהתבנית (אם התבנית קפיצית משחררים את הקירות הקפיציים ומחליקים העוגה לצלחת הגשה גדולה. אם התבנית לא קפיצית מצמידים לפתחה צלחת שטוחה והופכים עליה את העוגה. הופכים פעם נוספת לצלחת ההגשה)

11 מגישים בטמפרטורת החדר, עם או בלי קצפת. אם שומרים במקרר, כדאי להוציא כשעה לפני ההגשה.

(8 מנות)

■ שולה מוזס

קילוף

עגבניות טריות

יש תבשילים רבים שבהם יש להשתמש בעגבניות טריות, ואז כדאי לקלוף אותן, כי קליפת העגבניה עלולה להסתבך בשיניים ולקלקל את טעם התבשיל. קילוף עגבניה, או כל ירק אחר, הוא עניין של מה בכך אם עושים זאת בדרך הנכונה. והדרך הנכונה היא להשתמש בקולפן בעל להב חד שיכול לנוע סביב ציר. אני ממליצה על קולפן מסוג רקס. הבאתי קולפן כזה מאיטליה אך מצאתי דומה לו גם מתוצרת הארץ. אפשר לרכוש אותו בחנויות לאבזרי מטבח ובמרכולים.

אוחזים את העגבניה ביד אחת וביד השנייה מעבירים את הקולפן מקצה אחד של העגבניה אל הקצה השני, בתנועות זיג־זג קטנות, וללא לחץ. הקליפה יורדת בקלות.

אם המתכון אינו דורש דווקא עגבניות טריות, ניתן להשתמש בעגבניות מקולפות שלמות, משומרות במיץ טבעי. אפשר לרכוש אותן בקופסאות במישקל 800 גרם ובקופסאות במישקל 600 גרם בכל חנויות המזון.

אפשר גם להשתמש בעגבניות בשלות, יש לחלוט אותן במים רותחים במשך 20 שניות, ואז הקליפה מוסרת בקלות במשיכה.

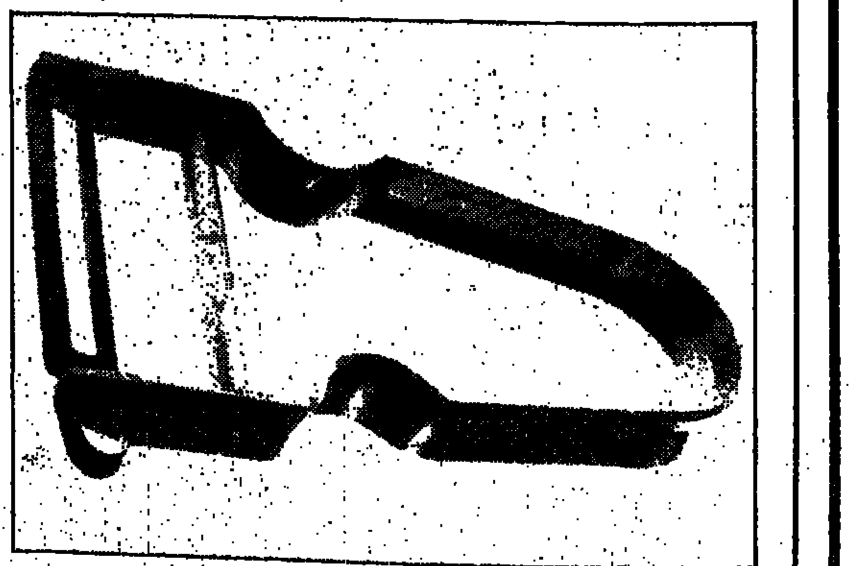

■ צילום: שלום בר־טל

קורס לבישול איטלקי

מתאים לאירוח

תפוחי אדמה בנוסח פיצה

Patate e Cipolle alla Pizzaiola

כשהבאתי תבנית גדולה, מלאת תפוחי־אדמה ריחניים, למסיבת־אפתעה שערכנו לכבוד יום־הולדתה של חברה טובה, הצטערתי שלא שילשתי את הכמויות. האורחים רוקנו את התבנית כהרף עין והמחמאות נשמעו מכל עבר. מחמאות, ובקשות לדעת איך מכינים את המטעם הזה. מכינים בקלי־קלות, ובזמן האפייה מתפנים לעבודות אחרות. ניתן להכין מראש ולחמם לפני ההגשה.

המצרכים: 750 גרם תפוחי־אדמה (כ־5 תפוחי אדמה גדולים); ½ כוס שמן זית ועוד כף שמן־זית לשימון התבנית; מלח; פלפל שחור טחון טרי; 1½ כפיות אורגנו מיובש; 500 גרם בצל (כ־3 בצלים גדולים); 6 עגבניות משומרות (או 6 עגבניות טריות, בשלות מאוד ורכות)

1 קולפים את תפוחי־האדמה, פורסים לפרוסות בעובי 5 מ"מ, ושמים בקערה עם מים קרים (כדי לשטוף את עודפי העמילן).

2 מחממים את התנור ל־200 מעלות (חום בינוני־גבוה).

3 מוציאים את פרוסות תפוחי־האדמה מהמים, מייבשים אותן היטב במגבות־נייר, ומניחים בקערה יחד עם שמן הזית, המלח, הפלפל השחור והאורגנו. מערבבים בתנועות הקפצה עד שכל הפרוסות יכוסו בתערובת השמן.

4 קולפים את הבצלים, חוצים כל בצל ופורסים לפרוסות דקות בדומה לפרוסות תפוחי־האדמה.

5 אם משתמשים בעגבניות טריות יש לקלוף אותן, לסלק את הגרעינים, ולחתוך לקוביות קטנות (הסבר במסגרת). אם משתמשים בעגבניות משומרות – חותכים אותן לקוביות.

6 בוחרים תבנית חסינת־חום גדולה המתאימה גם להגשה, ומשמנים את תחתיתה בכף שמן זית.

7 מניחים בתבנית את פרוסות תפוחי־האדמה, כשהן חופפות מעט אחת על השנייה – כמו רעפים בגג. יוצרים שורות מקבילות של פרוסות תפוחי־אדמה ושל פרוסות בצל. כדי שהכל ייכנס, אפשר לדחוס מעט אך כדאי להקפיד על הצורה הנאה.

8 מפזרים למעלה את קוביות העגבניות.

9 שופכים, בצורה אחידה עד כמה שאפשר, את שארית תערובת השמן והתבלינים שבקערה.

10 שמים במדף העליון של התנור החם, ואופים כשעה או עד שתפוחי־האדמה רכים.

(6 מנות)

רוטב רוסי

מתאים להגשה עם דג מלוח, דגים מעושנים, נקניקיות, בשר מבושל, עוף וכבד מטוגן.

המצרכים: 2 חלמונים; מיץ מלימון אחד; ½ כפית מלח; ½ כפית אבקת חרדל; 1 כוס שמן זית; 1½ כפיות פפריקה מתוקה; קורט פפריקה חריפה; כפית זונגר; ½ גמבה אדומה; ½ פלפל ירוק; ביצה קשה; 2 מלפפונים חמוצים; 2–3 כפות סלק מבושל וקצוץ.

מערבבים את החלמונים עם מיץ הלימון ואבקת החרדל. מוסיפים את השמן טיפה אחר טיפה, תוך ערבוב. כשמרבית מכמות השמן מובלעת בתערובת, אפשר להוסיף את שאר השמן בכמויות גדולות יותר. כשכל כמות השמן הובלעה בתערובת, מוסיפים את הפפריקה המתוקה והחריפה ואת הזונגר.

מנקים את הגמבה והפלפל הירוק וקוצצים דק. קוצצים דק גם את הביצה הקשה ואת המלפפונים. מוסיפים את הפלפלים, הביצה, המלפפונים והסלק לרוטב ומערבבים היטב. מקררים לפני ההגשה.

רוטב ויניגרט

מתאים לסלטים, לסלט תפוחי־אדמה, לאספרגוס, לארטישוק ולרוסטביף.

המצרכים: 2 ביצים; חלמון ביצה; 2 כפיות חרדל; ½ כפית פלפל לבן; ½ כפית מלח; ½ כפית מלח סלרי; קורט אבקת שום; ½ כוס מים חמים; בצל; 2 כפיות צלפים; 3 כפות חומץ יין; 6 כפות שמן.

מבשלים את הביצים עד שיתקשו. מצננים. קולפים ומפרידים את החלמונים מהחלבונים. מועכים את החלמונים ביחד עם החלמון הכלתי מבושל, ומערבבים לתערובת חלקה. מוסיפים לתערובת את החרדל, הפלפל, המלח, מלח הסלרי ואבקת השום. מוסיפים לאט את המים החמים תוך עירבוב.

קולפים וקוצצים דק את הבצל. מוסיפים אותו לרוטב, מוסיפים גם את הצלפים, החומץ והשמן. מערבבים היטב ומקררים. קוצצים דק את חלמוני הביצה הקשה ומוסיפים לרוטב ממש לפני ההגשה.

דליה ניר מגישה

דגים בלי עצמות

ארוחת דג במחבת

המצרכים: 2–4 פילה בקלה או קוד; 2 ביצים; 2 תפוחי־אדמה; מעט חלב; מלח ופלפל; פטרוזיליה קצוצה; שמן לטיגון.

קוצצים את הבצל, ומזהיבים בשמן החם. מזהיבים את נתחי הדג משני צידיהם ומוציאים בכף מחוררת.

קולפים את התפודים, ופורסים דק. מטגנים את פרוסות התפודים בשמן החם עד שיזהיבו משני צידיהן.

מחזירים את הדגים למחבת, ומניחים אותם על התפודים.

טורפים את הביצים ומתבלים. יוצקים את הביצים למחבת, מכסים את המחבת, מנמיכים את הלהבה ומבשלים במשך 10 דקות. זורים פטרוזיליה ומגישים.

סלט דגים מיוחד

המצרכים: 200 גרם טונה משומרת, מסוננת; 2 בצלים; 4 ביצים קשות; 2 תפוחי עץ מזן גרנד או סמית; מעט חומץ הדרים; קורט מלח ופלפל; בוטנים טחונים; עלי חסה; פלחי עגבניות.

טוחנים את הבצל במעבד מזון, מוסיפים תפוחים, ביצים וטונה, ומערבבים למחית. מעבירים לקערה.

מוסיפים לתערובת תבלינים ומעט חומץ ומערבבים. מוסיפים כ־½ כוס בוטנים טחונים, כדי לקבל תערובת סמיכה.

מגישים על מצע עלי חסה, עם פלחי עגבניות.

פלייס ברוטב צלפים

המצרכים: 4 נתחי פלייס; מים; מיץ לימון; רוטב רויאל; מלח, פלפל ואבקת שום; 3–4 כפות קמח; 2 ביצים טרופות; שמן לטיגון.

שורים את נתחי הדג הקפואים בתערובת של מים, מיץ לימון ורוטב רויאל עד שיפשירו. מעבירים למסננת.

מחממים את השמן במחבת גדולה, מתבלים את פרוסות הדג במלח, בפלפל ובאבקת שום. טובלים את הדגים בקמח ואחר כך בביצים קרופות. מטגנים בשמן הרותח במשך 2–3 דקות מכל צד, עד שיזהיבו. מספיגים על מגבות נייר.

המצרכים לרוטב: 3 כפות מיונית; מיץ לימון טבעי; פלפל לבן; מעט מים; 2 כפות צלפים מסוננים.

מערבבים יחד את כל המצרכים. מגישים את הרוטב עם הדג.

סלט דג ומנגו

המצרכים: 400 גרם פילה דג; מים; מעט חומץ; רוטב רויאל; 4 בצלים ירוקים קצוצים; 2 שיני שום מעוכות; זיתים שחורים; מנגו גדול; שמן; מלח ופלפל לבן; מיץ לימון.

מבשלים את פילה הדג במים רותחים עם מעט חומץ ורוטב ריאל במשך 15 דקות. מסננים ומפוררים את הדג בקערה.

מוסיפים לדג בצל קצוץ ושום. קוצצים זיתים ומנגו לחתיכות קטנות, ומערבבים עם הדג. מתבלים במלח ובפלפל. מוסיפים מעט שמן ולימון לפי הטעם. מקרים עד לשעת ההגשה.

טיפול פסיכיאטרי בהתכתבות

אתה זקוק לעזרה נפשית, ומתבייש לפנות לפסיכיאטר? אל תהסס ● תמצת את כל מצוקותיך על דף, ושלח לדניאל רובינשטיין ומיוריאל גולדפרב, פסיכיאטרים, ניו־יורק ● הם יפתרו לך הכל בדואר חוזר. סטיות מין, בגידות, דימוי עצמי נמוך ● המחיר: רק 40 דולר למיכתב ● רק באמריקה, אלופת פתרונות האינסטנט לכל בעייה

מאת ציפי בן־חיים, ניו־יורק

מיוריאל גולדפרב. נשים מעדיפות לפנות אליה. גברים – אליו.

אתם ביישנים, ממורמרים, חיים בדיכאון מתמיד, ולמרות זאת אינכם מוכנים לעמוד פנים אל פנים מול פסיכיאטר? שבו, קחו עט ונייר או קלטת ורשמקול, והרימו אליהם את מצוקתכם. כך תעשו את הצעד הראשון בטיפול החדש, בו החלו שני פסיכיאטרים יהודים מניו־יורק, מיוריאל גולדפרב ודניאל רובינשטיין: טיפול פסיכיאטרי בהתכתבות.

הכל החל, כשלקוח של גולדפרב עמד לעקור לפני שלוש שנים לטקסס, ורצה להמשיך להיוועץ בה. עד אז עבד הפסיכיאטר כמקובל, טיפול פנים אל פנים. הפציינט שעבר דירה התעקש לתנות בפניה את צרותיו בזרם בלתי פוסק של מיכתבים, וראה זה פלא! התברר, שהטיפול נמשך בצורה מצלחת ביותר.

כך נולד הרעיון, להפוך את הטיפול בהתכתבות לשיטה. עד היום קיבלו השניים מאות פניות מ־33 מדינות בארה"ב. רובינשטיין: "רבים סובלים איתם בעיות מציקות, ההולכות ותופחות, בלי לפנות לעזרה. מיוריאל ואני תהינו: כיצד נוכל לעזור להם?"

תחילה ניסו השניים לאפיין את הציבור, הנמנע מלפנות לאנשי מקצוע. הם גילו, שמדובר לרוב באנשים שאין להם די כסף או זמן, או בטיפוסים ביישנים אשר חוששים לחשוף בעיותיהם פנים אל פנים בפני אדם אחר, יהיה פסיכולוג, קרוב משפחה או חבר.

אפשר להבין את החשש מפני שיחה מלב אל לב עם ידיד, אומרים בעלי השיטה החדשה. תמיד קיימת האפשרות, שתאבד את כבודך בעיני הידיד, או שבעקבות גילוי הלב, הוא יתייחס אליך אחרת בעתיד, או חלילה ינצל את מצוקתך. איך אפשר לספר לחברה, שבעלך מתעסק עם קטינות ואת אובדת עצות. נכנסת, לכאן שאלה של תדמית. כיצד את רוצה שהחברה תיראה אותך? גם את ההסתייגות מפסיכיאטר ניתן להבין. אדם זר צריך לראות אותך במצבי לחץ, בכי, כעס או כאב, ולשפוט את התנהגותך.

גולדפרב ורובינשטיין מבטיחים סודיות מוחלטת. איך השיטה פועלת? צריך לפנות אליהם במכתב שאורכו עד שלושה עמודים מודפסים, ואפשר גם לשלוח קלטת שאורכה עד 15 דקות, ולהסביר את בעייתך. בפנייה אפשר לציין, האם אתה מעדיף טיפול אצל הגבר או אצל שותפתו, האשה. ואכן, רוב הנשים מבקשות את גולדפרב, ולהיפך.

עבור המכתב הראשון אין משלמים. מהמכתב השני ואילך אתה משלם 40 דולר עבור כל פנייה כתובה או מוקלטת. מטעמי סודיות קולדים השניים את התשובה בעצמם על מכונת הכתיבה, ללא תיווך מזכירה.

"אנשים מרגישים טוב יותר, כבר לאחר שהעלו את מחשבותיהם על הכתב, עוד לפני שקיבלו תשובה", טוענת גולדפרב. "התופעה אומנם חדשה בניו־יורק, אבל כל נשכח שפרויד בעצמו ובכבודו נעזר בהתכתבות.

המכתבים גדושים בבעיות מכל הסוגים. "הם עוסקים ביחסים גרועים בין בני הזוג, בקינאה, בגידות, נשים מוכות וגם בבעיות מין וסטיות חמורות", אומר דניאל רובינשטיין. "קיבלנו לא מזמן מכתב מאשה, שגילתה באחרונה כי בעלה מתעסק עם קטינים וקטינות. היא מצאה תחתונים של ילדים בכל מיני מקומות מוסתרים, ועברה טראומה נוראית. לא היה לה מושג כיצד לנהוג. במושבה הקטנה בה הם מתגוררים היא לא תמצא אוזן קשבת. היא כועסת על בעלה ופוחדת ממנו גם יחד. מצד אחד היא רוצה להסגירו למשטרה, ומצד שני היא חושבת שהוא זקוק לעזרה. מה עליה לעשות?"

לדעת דניאל רובינשטיין, זוהי דוגמה קלסית של מיקרה, בו פנייה בכתב לפסיכיאטר עשויה להיות פתרון אידיאלי. "איננו טוענים שהשירות הפסיכיאטרי שלנו, באמצעות הדואר, עדיף על הטיפול הרגיל פנים אל פנים, בו יכול הרופא להיעזר בהופעה החיצונית ובאיפיוני התנהגות. הנקודה היא, שאנו מטפלים באנשים שאינם פונים לפסיכיאטר. לא אחת הטיפול שלנו מכין אותם לקראת טיפול עמוק יותר, בשיטות המקובלות".

לא מכבר קיבלו רובינשטיין וגולדפרב מיכתב מאיש עסקים נשוי, המשמש מאמן־כדורגל בשעות הפנאי. בשנה האחרונה גילה, לאפתעתו, שיש לו סטיות מיניות. בנסיעות העסקים שלו, כשהוא בדרכים בבתי מלון, הוא פושט את חליפת שלושת החלקים המרשימה, ולובש תחתוני נשים וחזייה. מיכתב דומה הגיע מפוליטיקאי. "אדם בעמדה ציבורית נמנע מלגשת לפסיכיאטר, אך מעז לכתוב מיכתב. לאחר שכתבנו לו כשישה מיכתבים, הוא השתכנע שעליו לטפל בבעיה באופן עמוק יותר".

בחור בן 30 כתב להם, כי בכל פעם שאיבר המין שלו מודקף, הוא אינו עומד ישר אלא הוא מעוקל לצד. התופעה גורמת לו לתיסכול נורא, ומונעת ממנו לחשוב על יחסי מין תקינים. רובינשטיין: "בדקנו את הנושא, ומסתבר שהוא איננו יחיד במערכה. יש רבים כמוהו. התופעה מצריכה טיפול רפואי, והפנינו אותו לרופא מתאים. במיכתב התודה ששיגר אלינו סיפר, שעצם הגילוי שהוא לא היחיד הסובל מהבעיה הקל עליו מאוד". אגב, בפניות רבות בנושאי מין, נעזרים שני הפסיכיאטרים ביועץ של ה..."פלייבוי".

דן רובינשטיין. גם פרויד נעזר בהתכתבות.

מאחר שהמיכתבים מגיעים מכל שדרות הציבור, החל באנשי ציבור מפורסמים וכלה בעקרות בית, ומכל פינות ארה"ב, מצריך הטיפול בכתב ידע ורגישות כלפי דפוסי חיים שונים. לא פשוט גם לתמצת את הייעוץ לשלושה עמודים מודפסים.

כיון הנזקקים לשירות הטיפול הנפשי בכתב, רבים יותר הגברים, המתגלים כביישנים. מרביתם נשואים, בני 39־50. הנשים הפונות צעירות יותר, בגילאי 30־38.

"אחת ההצלחות שלנו היתה אישה בת 40, קצינה בצבא האמריקני, שהעירה על עצמה כי היא שמנה ובלתי מטופחת. במשך שנים היא לא קיימה יחסי מין, למרות שחיה בעולם של גברים, משום שעודדה את הסובבים אותה להתייחס אליה כאל 'גבר'. היא היתה זקוקה לעידוד כדי להשתחרר מהתיסכול, ואומנם היא השתחררה – גם מהצבא. היא רזתה, נישאה, ולפני מספר חודשים נולד לה ילד. 'שיניתם את חיי', היא כתבה לנו. ' עכשיו אני מרגישה שיש לי בשביל מה לחיות.'"

מבצע "כדאי"
סיבה נוספת לביקור בתערוכת הרהיטים של
4 נגרים
במסגרת מבצע "כדאי"
עשרות פריטים מלהיבים במחירים מפתיעים!

רהיטים במבחר גדול.
רעיונות צעירים.
ריהוט לפי מידה.
תנאי תשלום נוחים.
45 שנות איכות בריהוט
הירקון 321, ת"א טל. 444932
פתוח בכל ימי השבוע.

משקל קל עם דליה ניר
* דיאטה ומוטיבציה.
* יעוץ אישי ומעקב.
* סדנאות נופש והרזייה, הקניית הרגלי אכילה נכונים (הסדנאות נערכות במלון "פלסי" בנתניה)
בתאריכים: 25.10.87 - 30.10.87;
27.11.87 - 22.11.87; 1.1.88 - 27.12.87
פרטים והרשמה: "משקל קל", טל. 03-243055, 03-236043

עוגת בישקוטים

המצרכים: 1¼ חבילה בישקוטים; כוס קפה חזק; ⅓ כוס ריבת־תות; שקית שמנת מתוקה מוקצפת עם 2 כפיות סוכר; פקנים קצוצים (או בוטנים לא מלוחים) לעיטור.

טובלים את הבישקוטים בקפה, מסדרים שכבת בישקוטים בתבנית קטנה מרובעת או מלבנית. מורחים ריבה על הבישקוטים. מורחים מעט קצפת על הריבה. טובלים שוב בישקוטים בקפה ומסדרים שכבה שניה שעליה מורחים את שארית הקצפת. מפזרים אגוזים ומאחסנים במקרר.

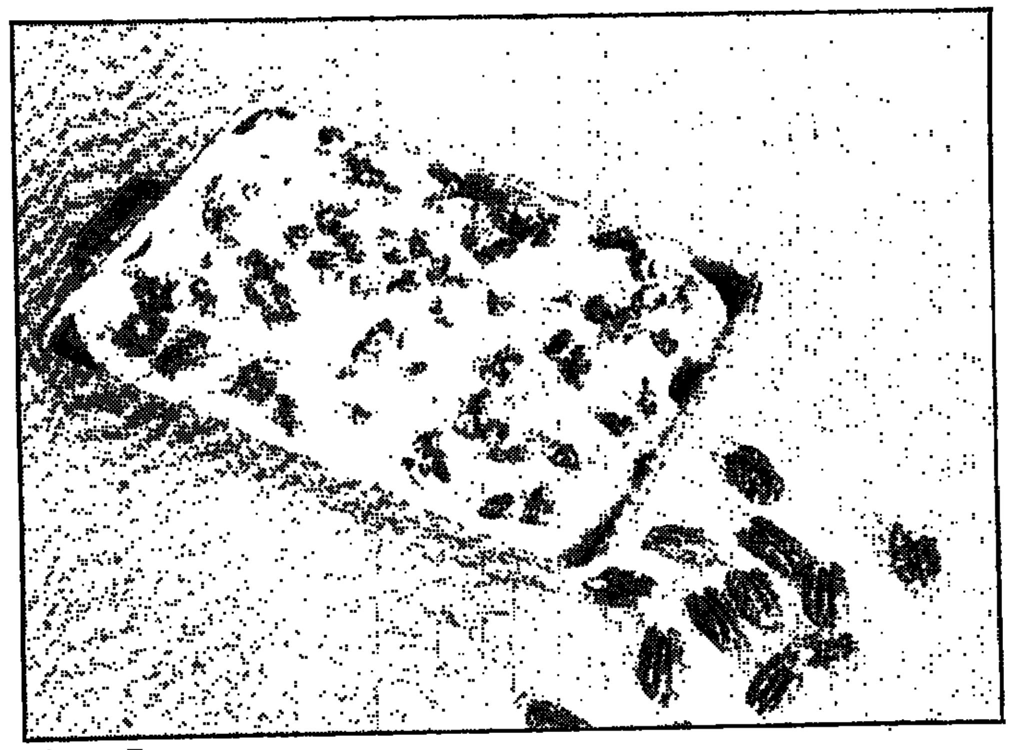

■ רות יולס

שולחן חגיגי

סימניו של שולחן חגיגי אינם רק פרחים ונרות אלא גם מיקומו של כל כלי וכלי על השולחן.

● הדבר הראשון שיש לדאוג לו הוא המפה. בארוחה חגיגית יש להשתמש במפה לבנה. כדי לפרוש את המפה בצורה נאה יש להבליט את הקפל המרכזי לאורך השולחן, ולדאוג שהצדדים יהיו ישרים.

● כמיספר המסובים כן מיספר מערכות הכלים. לפני כל סועד צלחת מרכזית שטוחה (הסמל או העיטור למעלה). מימין לצלחת כף וסכינים. משמאל מזלגות. כוסות היין והמים מעל הכף והסכין. המפית על הצלחת, או משמאל למזלג. הכפית (או הסכין) והמזלג הקטן לקינוח מאחורי הצלחת.

● מתחילים לאכול בכלים החיצוניים. כשגומרים את המנה הראשונה מניחים את הסכין ואת המזלג על הצלחת, כדי שאפשר יהיה להסירם מהשולחן, כך גם לגבי המנה השנייה. כלל חשוב: לאחר שמתחילים להשתמש בכף, בסכין או במזלג, שוב אין להניחם על המפה. גם אין להשעין אותם בשיפוע על הצלחת כמו משוטים. מקומם הוא בתוך הצלחת.

● מנה ראשונה מגישים בצלחות קטנות ומניחים אותן על צלחת המנה העיקרית. את צלחת המרק מעמידים על תחתית, ומניחים על צלחת המנה העיקרית. את צלחות המנה הראשונה והמרק מפנים עם תום אכילת המנה. צלחת המנה העיקרית נשארת עד שמסיימים את אכילת המנה העיקרית. אחרי שמפנים את הצלחת העיקרית, מגישים את הקינוח, או צלחות לפירות טריים.

● את הקפה רצוי להגיש בסלון.

■ ב.א. ברקאי

רטבים

רוטב טוב יכול להפוך כל מתכון פשוט למעדן. לפניכם כמה מתכונים של רטבים ידועים ששוכללו על־ידי מיטב אשפי־המטבח הלאומיים.

רוטב רוקפור

מתאים לסלט ירקות ולסלט פסטה.

המצרכים: 50 גרם גבינת רוקפור, ; קליפה מגוררת משני לימונים; מיץ משני לימונים; 2 כפיות סוכר; 5 כפות חלב דל־שומן; 3 כפות שמן; 5 כפות חלב; 5 כפות חומץ; 3 כפות יין אדום; 5 כפות מים חמים; ½ כפית פלפלת חריפה.

מועכים את גבינת הרוקפור, ומערבבים עם שאר המצרכים עד שתתקבל תערובת חלקה.

רוטב איטלקי

מתאים לסלט ירקות, לאספרגוס, לכרובית, לפטריות ולארטישוק וכן לסלט עוף ולסלט דגים.

המצרכים: ¼ כוס חומץ יין; ½ כוס יין אדום יבש; שן שום; כפית מלח; 2 כפיות צלפים; כף גרגרי חרדל; 2 פלפלים ירוקים או אדומים; 2 כפיות חרדל מוכן; כפית פלפל שחור; כפית אורגנו; 6 כפות שמן; כפית רוזמרין.

מערבבים את החומץ עם היין האדום ומשהים שעה. קוצצים דק את השום, מכניסים למעבד־מזון, ומוסיפים את המלח, הצלפים וגרגרי החרדל. מערבלים לתערובת חלקה.

מנקים את הפלפלים וחותכים לרצועות דקות. מכניסים את תערובת החומץ ואת תערובת השום לסיר, ומרתיחים תוך עירבוב. מוסיפים את החרדל, הפלפל, רצועות הפלפל, הרוזמרין והאורגנו. מסירים מהאש, טורפים פנימה את השמן ומצננים.

שתי אצבעות מהאולימפוס

„זכרונות זהב מארץ הקודש" – תערוכת תכשיטים שעוצבו בידי איליאס ללאוניס, בהשראת מימצאים ארכיאולוגים – נפתחה במוזיאון ישראל • ללאוניס, יווני, מגדולי מעצבי העדיים בעולם, שואב השראה גם מכרומוזומים, תאי זרע, ומתימטיקה מופשטת • לאחר התערוכה יחנך בירושלים בוטיק למכירת יצירותיו • אפשר לקנות, ב־200 עד 3500 דולר לפריט.

מאת נורית בת־יער

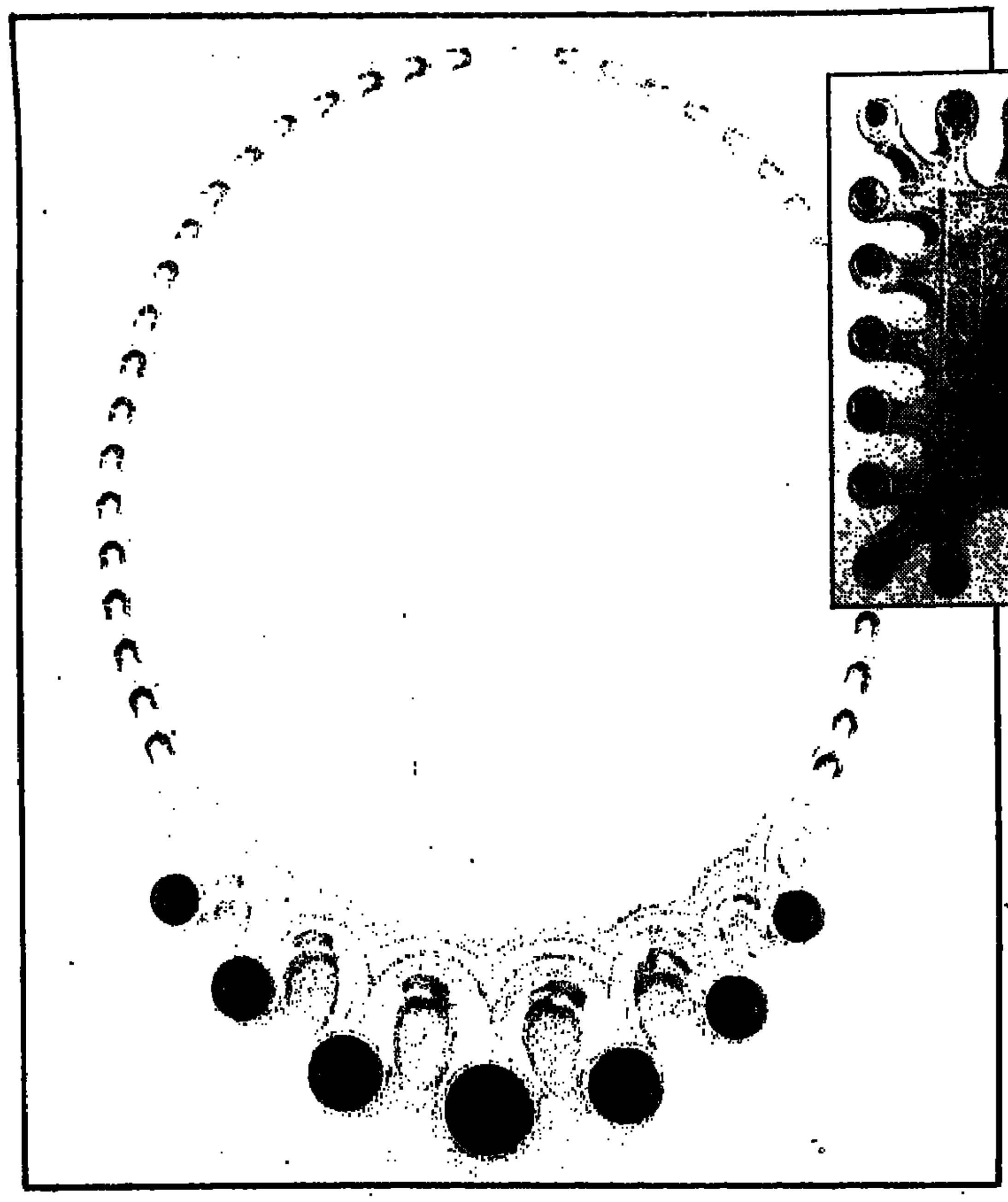

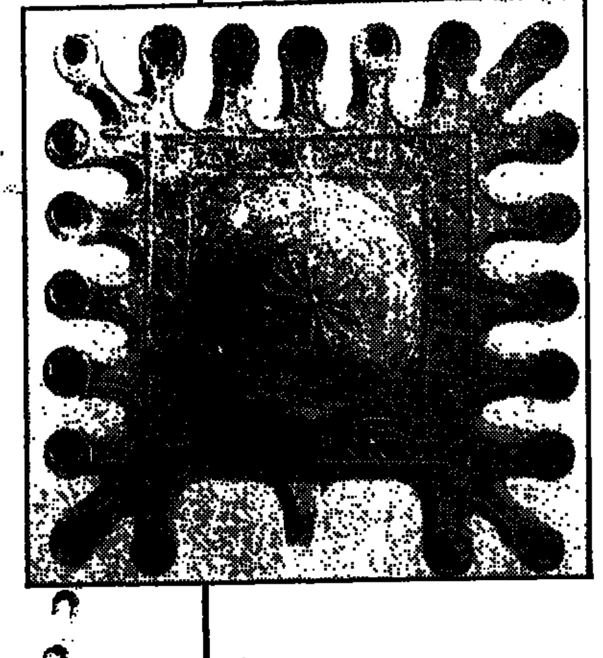

רביד זהב משובץ בהשראת מנורת שמן רבת־פיות, מן המאה הראשונה לספירה.

כשהמוזה מבקרת את איליאס ללאוניס – היא אינה זקוקה לדרכון. הסדנה של אמן התכשיט הבינלאומי ממוקמת ממש על מורדות האקרופוליס. שתי אצבעות מהאולימפוס.

זו, כנראה, הסיבה, שאין דבר או תופעה שאינם מגרים את חוש היצירה שלו: מטיפת מים, צדפים, קרניים, ועד כרומוזומים, תאי זרע, מתימטיקה מופשטת וטיסות חלל.

ללאוניס, אחד ממעצבי התכשיט המובילים והיוקרתיים ביותר בעולם, בעל 28 בוטיקים, כולל בפאריז, ניו־יורק, לונדון, טוקיו, הונג קונג, ציריך, ג'נבה ואתונה. עובד בעיקר עם זהב 22 קאראט, שזוהרו חם יותר מזה של 18 קאראט. השבוע, במוזיאון ישראל, נפתחה תערוכה של עבודותיו „זכרונות זהב מארץ הקודש".

אילו זכרונות כבר עשויים להיות לללאוניס, 60, יווני בן יווני – מארץ הקודש?

זכרונות שליקט לפני כשנה, כשביקר בתערוכת „אוצרות ארץ הקודש" במוזיאון המטרופוליטן בניו־יורק, שם הוצגו כ־200 פריטים מהאוסף הארכיאולוגי של מוזיאון ישראל. ביניהן, שתיים מהמגילות הגנוזות, מצבת עוזיה מלך יהודה, ומסיכת אבן בת 9000 שנה מנחל חמר. מניו־יורק עברה התערוכה ללוס אנג'לס, וליוסטון, טקסס. במאי תתארח בקנדה.

ללאוניס הציץ ונפגע. תוך חצי שנה, במהירות שיא, עיצב והפיק כ־120 עדיים בהשראת האוצרות הארכיאולוגיים ורעיון איחוד שלוש הדתות. אוסף שבדרך־כלל מופק בשנתיים־שלוש. ראשי חיצים מתקופת האבן החדשה (4500־8500 לפנה"ס), הפכו לרביד יהודי רב־עוצמה. מנורת שמן מתקופת המישנה והתלמוד (המאה הראשונה לספירה) שימשה השראה לענק אחר. הכרוז שעיטר בזיך מתקופת בית שני, התביית על צמיד זהב מודרני, ואת הספינקס משנהב מהמאה ה־8־9 לפנה"ס, שהמטמורפוזה הפכה אותו לעגילים כבר הזכרנו.

ראש העיר ירושלים, טדי קולק, ומנכ"לית ממ"י (מוצרי מוזיאון ישראל) ראו ונדלקו. החליטו שכדי „להרגיז קצת את בוגרי בצלאל ומעצבי־תכשיט ישראלים אחרים – שווה להציג את יצירותיו של ללאוניס במוזיאון. יצאנו החוצה כדי לחזור פנימה", כך ריטה גאנז. „הכוונה היתה לטלטל את הצורפים הישראלים הרועים בשדות זרים, נוטים אחר אופנות חו"ל ומפנים עורף לאוצר הגלום בתרבות שכבית. להראות להם, באמצעות עדייו של ללאוניס היווני, שלמורשת התרבותית העשירה שלנו, יש הרבה מה להציע, ואפילו ליוצר דגול כמו ללאוניס, הנחשב לכריסטיאן דיור של התכשיט, היונק מאמנות שחר התרבות". בתום התערוכה – מתכוננים לחנוך במוזיאון בוטיק קבוע של ללאוניס. יצירות הזהב יקטפו כ־200־3500 דולר כל אחת.

הרומן של ללאוניס עם העבר, החל ביוון לפני כ־37 שנה, כשעבד עם דודו, ונתבקש על־ידי שתי תיירות לשחזר למענן שתי סיכות עתיקות שראו במוזיאון ביוון. הצורף הצעיר חש, שהמיפגש עם עתיקות המוזיאון פותח בפניו אופקים חדשים. הוא החליט להתמקד בחקר הנושא ובהפקת רפרודוקציות של עדיים עתיקים. עיסוק זה הוביל לתערוכת שיזם ב־1967, ביריד בינלאומי בסלוניקי.

ללאוניס למד את טכניקות הצורפות העתיקות והתעמק ברעיונות שמאחורי המוצגים. השלב הבא היה לזנוח את העתקת המימצאים הארכיאולוגים ותחת זאת להשתמש בהם כמקור השראה. האמן גילה, שלא רק עדיים עתיקים הם מקור לרעיונות. גם פסלים, כלים, מרכיבים ארכיטקטוניים, פסיפס, פרסקו, ריקמה. כולם כאחד מבטאים את רוח התקופה שברצונו לבטא.

בשלב מאוחר יותר, עבר ללאוניס את גבולות תרבות יוון העתיקה והביזאנטית, התמסר לפיתויי המזרח, סין, יפאן, פרס, ארצות ערב. היעד הבא היה הטבע, הפרחים, הצדפים, החרקים. בספרו „מטמורפוזה" שיצא לאור ב־1984 ושנה לאחר מכן זכה בפרס האקדמיה הצרפתית – הוא מתאר צדפים כ„אחד מפלאי האסתטיקה האמיתיים. אחת היצירות המושלמות ביותר של הטבע, שקוויהם המעוגלים הרכים, והסיבוביות הקפריזיות התלת־ממדית שלהם – כאילו נוצרו כדי להדגיש ולהגביר את יפי האשה, כשהם מעטרים את צווארה או אוזניה".

מן הטבע, כפי שהוא נתפס בעין בלתי־מזויינת – עבר ללאוניס לטבע, כפי שהוא נשקף מבעד למיקרוסקופ. ואכן אחד הרבידים המרגשים ביותר שלו, תוכנן בהשראת הצטלבות הכרומוזומים, החופנת בחובה את מיסתורי התורשה. צמיד אמנותי מרהיב אחר, עוצב בהשראת תנועתם של תאי הזרע הגבריים.

תנועה היא בכלל נושא המרתק את ללאוניס. הוא שואף להקפיא אותה, לשמר את יופייה, ולשחזר את הקווים שהגוף המתנועע צייר בחלל, בין אם זה גוף הרקדן או גוף שמיימי בחלל החיצון. גם מתימטיקה מופשטת מגייס האמן לשרות עיצוב תכשיטים. זו מתורגמת בידי מחשב לאינסוף וריאציות של קווים וצורות השלובים זה בזה, מעניקה לריבוע נייח – תנועה ותלת־ממדיות.

„משיכתו לעתיד, לתנועת גופי השמיים, לטיסות חלל, למיחשוב – אינה פוגמת בזיקתו לעבר ההיסטורי והפרה־היסטורי. לפני כשלוש שנים פתח בוטיק בלונדון לעדיים בהשראת האדריכלות, ובגדי וסמלי השושלות המלכותיות והחרבות של בריטניה ההיסטורית. אחת היצירות המדהימות ביותר באצילותן ובפשטותן, מבין עבודותיו של ללאוניס, הוא רביד שעיצב בהשפעת קרני בעלי־חיים, ששימשו את האדם בשחר התרבות, בתקופה הניאוליתית.

בספרו „מטמורפוזיס" הוא גם מדבר בשבח טוהר קווים והאלגנטיות המאפיינת את יצירת הטבע עצמו. רואה את הזיקה בין אמנות שחר התרבות לבין האדם בן זמננו – בצורך של האדם המודרני, הלכוד במערבולת החיים – בשקט ובנינוחות שבקווים פשוטים מהסוג שאיפיין את כלי ועדיי האדם הקדמון.

עם זאת, לא כל יצירותיו מצטיינות בטוהר קוויהן. למשל, זוג עגילי זהב משובצים שעיצב בהשראת רישתית של בעלי חוליות – נראים מצועצעים מאוד ועמוסים לעייפה במרכיביהם. שני נושאים נוספים ששבו את ליבו של ללאוניס וחדרו ליצירותיו: תיאור מגן אכילס ב„איליאדה" של הומרוס וציורי ילדים. אחת מסדרות עדייו, תוכננה על־פי 66 ציורי ילדים, שנבחרו מתוך אלפיים ציורים, שהוגשו לתחרות שערך. כל תכשיט אוצר בתוכו סיפור, מאמין האמן. במקרה זה, את סיפור הראייה הספונטנית של הילד.

ללאוניס, נשוי, אב לארבע בנות. אחת מהן, דימיטרה, היא מנהלת עסקיו בעולם. איש משפחה, כסוף שיער. צורף בן צורף. ללאוניס מאלף את הזהב. בעיקר את הזהב. אך גם את הכסף. עובד עם בדולח סלעי או צבעוני, שנהב ואבנים טבעיות. ממעט בשימוש ביהלומים. מעסיק שלושה מעצבים ו־210 עובדים. חלק מעבודותיו מופקות ביד, חלק במכונה. הוא היה הראשון שהכניס מכונות לתעשיית התכשיטים היוונית.

העניין המחודש שללאוניס עורר בשעתו במסורת הצורפות היוונית, הפכה את יוון לאחד ממרכזי התכשיטים המודרניים החשובים ביותר בעולם. מספר העוסקים במקצוע הוכפל ב־25 השנה האחרונות פי 25. לפתיחת תערוכתו בירושלים, אמור ללאוניס להגיע עם פמלייה בת 60 איש. חבל שלא עם אוספו השלם. חבל שהתערוכה במוזיאון ישראל מוגבלת ליצירות שעוצבו בהשראת האוצרות הישראלים בלבד, יפים ככל שיהיו.

היופי נמצא בכל מקום, משוכנע ללאוניס, והאמנות היא מפתח־קסמים הפותח כל העת דלתות חדשות, לחדרי אוצרות המוח האנושי.

סיכה ספירלית, עם ראש לביאה שסימלה עוצמה ביוון העתיקה.

רביד זהב המסתיים בטיפת בדולח. נסיון של ללאוניס להביע את העוצמה והחיוניות של תא הזרע הגברי.

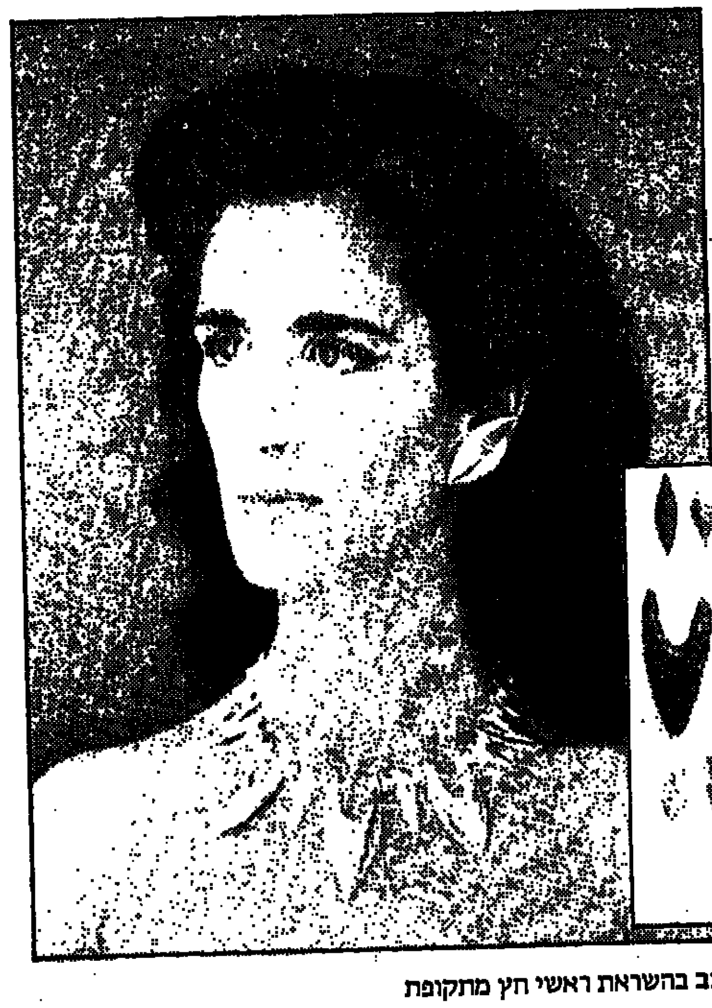

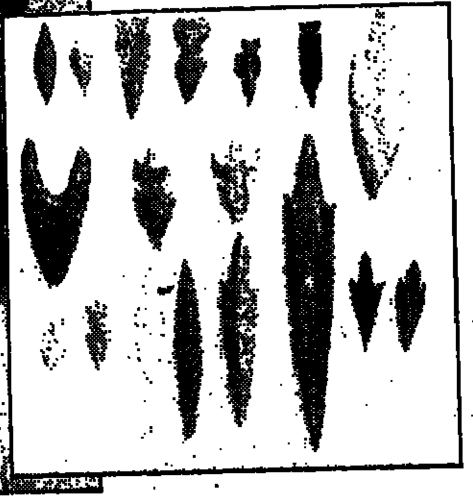

דימיטרה ללאוניס ברביד קולר שעוצב בהשראת ראשי חץ מתקופת האבן החדשה (4500־8500 לפנה"ס).

עגילי זהב שעוצבו בהשראת תבליט שנהב של יצור אגדי המזכיר ספינקס שנמצא בחפירות שומרון. המאה ה־8־9 לפנה"ס.

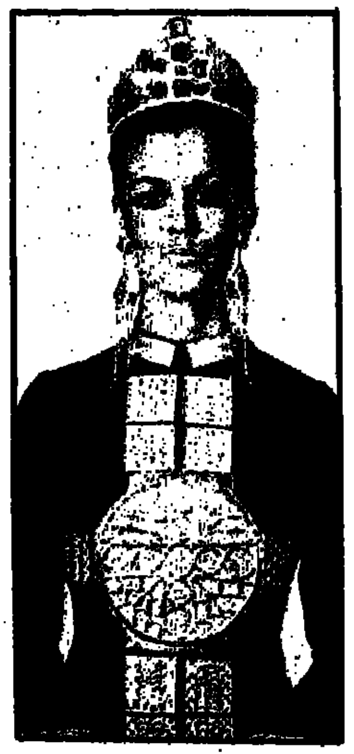

תכשיט גוף ועטרה שעיצב ללאוניס, בהשראת מחלצות קיסרי האימפריה הביזנטית.

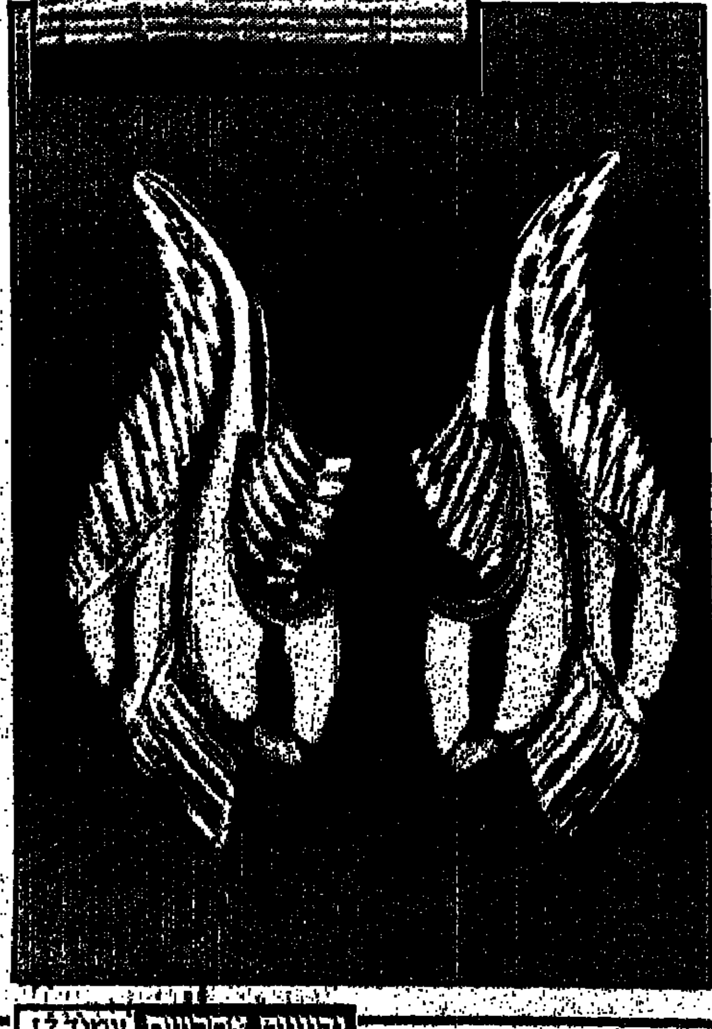

צמידי זהב עם ראשי ברווז שעוצבו ע"י ללאוניס בהשראת בזיך עם ידית דמויות ראש ברווז.

צמיד זהב, 18 קראט, בצורת שני ראשי שוורים.

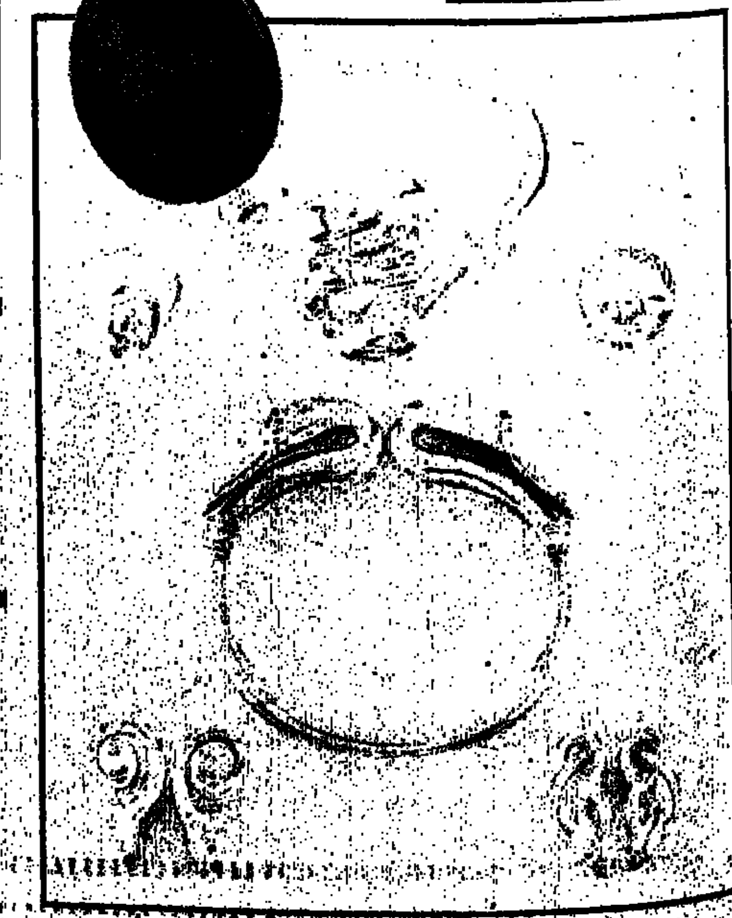

מחרוזות עם עלי שרך וחרוזים בהשראת מחרוזת פרסית עתיקה המזירה מוטיבים צמחיים מהתקופה המינואית.

בתמונת השער: דימיטרה ללאוניס, אחת מארבע בנותיו של המעצב המנהלת את עסקיו בעולם. עונדת רביד שעוצב בהשראת ראשי חץ עתיקים.

השבוע ברשת שקם

21-27.10.87

שקם — כשרות מגיני העם

להיטי השבוע

קנו היום שלמו ב-1.12.87
לחברי מועדון שקם החל מ-50 ש"ח
לזכאי הקניה החל מ-80 ש"ח

רשת א' חנות "שקם" בקניון
פתוחה בימים א,ג, עד 22:00
בימים ד,ה, עד 24:00
(החנות פתוחה בכל קומת המסד בלבד
משעה 22:00 - 24:00)
משעה 19:00 עד 24:00 מוצאי שבת

סיר לחץ "לגוסטינה"
7 ליטר
רק 85.–

מגבוני נייר למטבח
קופ' "מולט"
1.90 ~~2.91~~

נייר טואלט טישו
24 גל' "מולט"
9.– ~~12.79~~

אלבום תמונות
10 דפים 3.– ~~4.50~~
20 דפים 4.80 ~~7.–~~

מגן תחתון "ברוויה"
30 יח'
2.80 ~~4.50~~

מאזני אדם זיינלה
רק 20.–

מבחר קופסאות למקרר
תוצרת "אמוזה"
בהוזלה
עד אזילת המלאי

מבצע יצרן "שמן"

"סוד" שמפו נוזלי
1 ליטר "שמן"
2.65 ~~3.50~~

אבקת כביסה "סוד"
6 ק"ג "שמן"
22.90 ~~30.10~~

ופל מצופה
6 יחידות
רק 2.–

סוכר 2 ק"ג
רק 1.15

גבינה קשה "עמק"
חפיסות "תנובה"
רק 2.06

מבצע "מטע"

ממרח שוקולד
500 גרם 1.48 ~~1.91~~
1 ק"ג 2.94 ~~3.78~~

מיונז
500 גרם 2.12 ~~2.53~~
1 ק"ג 3.90 ~~4.68~~

זיתים ירוקים "נובו"
17–19 "זיתי הגליל"
1.37 ~~1.78~~

קפואים!

דג מרלוזה
1 ק"ג "החברה לקרור"
רק 4.45

פיצה מיני
5×100 גרם "גולד פרוסט"
5.39 ~~5.99~~

גזר גמדי
400 גרם "סנפרוסט"
רק 1.39

אפונה
400 גרם "סנפרוסט"
רק 1.73

עסיס מן

ריבות "עסיס"
ריבת שזיפים,
משמש, דובדבנים, תות שדה
880 גרם "עסיס"
2.03 ~~2.78~~

ריבה מעורבת או תפוזים
880 גרם "עסיס"
1.90 2.61

רסק עגבניות
100 גרם "עסיס"
0.43 ~~0.56~~

טונה חתיכות
קופסה 180 גרם
2.38 ~~3.89~~

מפעל הבשר של שקם
בשר אמיתי – הנחות אמיתיות

בשר בקר – שריר הזרוע מס' 8 1 ק"ג – רק 7.63
בשר עגל כתף 1 ק"ג – רק 17.50
בשר בקר חזה מעושן פרוס 1 ק"ג – רק 18.30
סטייק קוניאק 400 גרם – רק 4.39
סטייק הודו מובחר 500 גרם – רק 4.99
שניצל עוף 1 ק"ג – רק 10.60

עוגת קקאו
500 גרם
רק 2.62

עוגה אנגלית
400 גרם
רק 2.26

כוסמת
500 גרם "סוגת"
1.82 ~~2.34~~

פטריות חתוכות
385 גרם "מרינה"
2.07 2.63

ליפתנים!

לפתן אננס פלחים
850 גרם "מרינה"
1.78 ~~2.26~~

לפתן קוקטייל פירות
850 גרם "מרינה"
2.68 3.41

לפתן פלחי אפרסקים
825 גרם "מרינה"
1.78 ~~2.26~~

הרשת המובילה בישראל

לכתוב על מסעדות

לכל בעל מסעדה, בדרך כלל, יש אשה וילדים. כמו לכל חבר כנסת, לכל אינסטלטור, לכל מפיק קולנוע, לכל עיתונאי, לכל זמר, שחקן, צייר, פסל, ארכיטקט.

מסעדות, כמו מבני ציבור, כמו סרטים, יש טובות, יש בינוניות, ויש רעות מאוד.

בהפקה של סרט מושקעים מיליוני דולרים. ביקורת בעיתונות על סרט חדש, יכולה להפוך מפיק למולטי־מיליונר. היא יכולה גם לגרום הפסד של מיליונים.

האם יעלה בדעת איש לא לכתוב אמת על סרט חדש? האם הקורא יסכים שהעיתון ירמה אותו, ולכל סרט, איזה שלא יהיה, יעניק 5 כוכבים, או ינהג כך לגבי תקליט חדש של זמר זה או אחר?

בעולם של תקשורת, הציבור שואב מידע והדרכה מהעיתונות. היוצא מהכלל הוא ביקורת על מסעדות.

שום מבקר מסעדות עוד לא קיבל מכתב נועם דרך עורך־דין, כאשר הפריז בשבחים על מסעדה. לעומת זאת, אין בעל מסעדה שנפגע מכתבה, שאינו שולח מכתבי אתראה, באמצעות עורך־דין, ומאיים במשפט על פי חוק לשון הרע.

האיש שבא לסעוד

בעניין זה, לשון הרע היא ממש המלה הנכונה: וכי השופטים המכובדים, שיבואו לטעום במסעדה שנפגעה, לשונם טועמת יותר מלשונו של המבקר? או, האם יש ערובה, שביום ביקור השופטים במסעדה יוגש להם אותו אוכל שהוגש למבקר?

וכך, מבקר מסעדות שקצה נפשו במכתבים מעורכי דין, יכול לנקוט באחת מהדרכים הבאות:

■ לכתוב רק על מסעדות טובות. להתעלם מהרעות. מי שירצה ללכת למסעדה שלא הומלצה על ידי העיתון, שישים נפשו בכפו.

■ לכתוב בערך כך: „במסעדה פלונית, הוגשה לנו מנה ראשונה זו וזו, מנה עיקרית זו וזו. את דעתי איני מוכן להביע, כדי שלא להסתכן בתביעה משפטית, על פי חוק לשון הרע".

■ לכתוב בערך כך: „האוכל היה איום. המזון לא היה טרי, וגם תפל וחסר טעם. השירות מתחת לכל ביקורת. המחיר מוגזם. אני מניח שזה היה יום לא טיפוסי. אין ספק, שהטבח היה חולה, שבעל המקום היה במילואים, שהמלצר היה מחליף של רעהו שנהרג בתאונת דרכים, שהמטבח היה פקוק בגלל הפסקת חשמל. אין ספק, שבימים רגילים המסעדה נהדרת. נשמח לחזור כאשר הטבח יחלים, הבעלים יחזור מהמילואים, והעגבניות בארץ תישארנה טריות לעד, גם אם נרקבו חודשיים במחסן".

השאלה היא, האם הקורא רוצה לדעת גם לאן לא ללכת תמורת כספו. ואם כך, אולי צריך ליצור צופן בין הקורא והכותב. צופן שעל פיו הקורא יקבל אזהרה הוגנת, והכותב יוכל לכתוב את דעתו האמיתית, ולמלא את שליחותו האמיתית, ללא חשש הטרדה של בתי דין.

לוקולוס

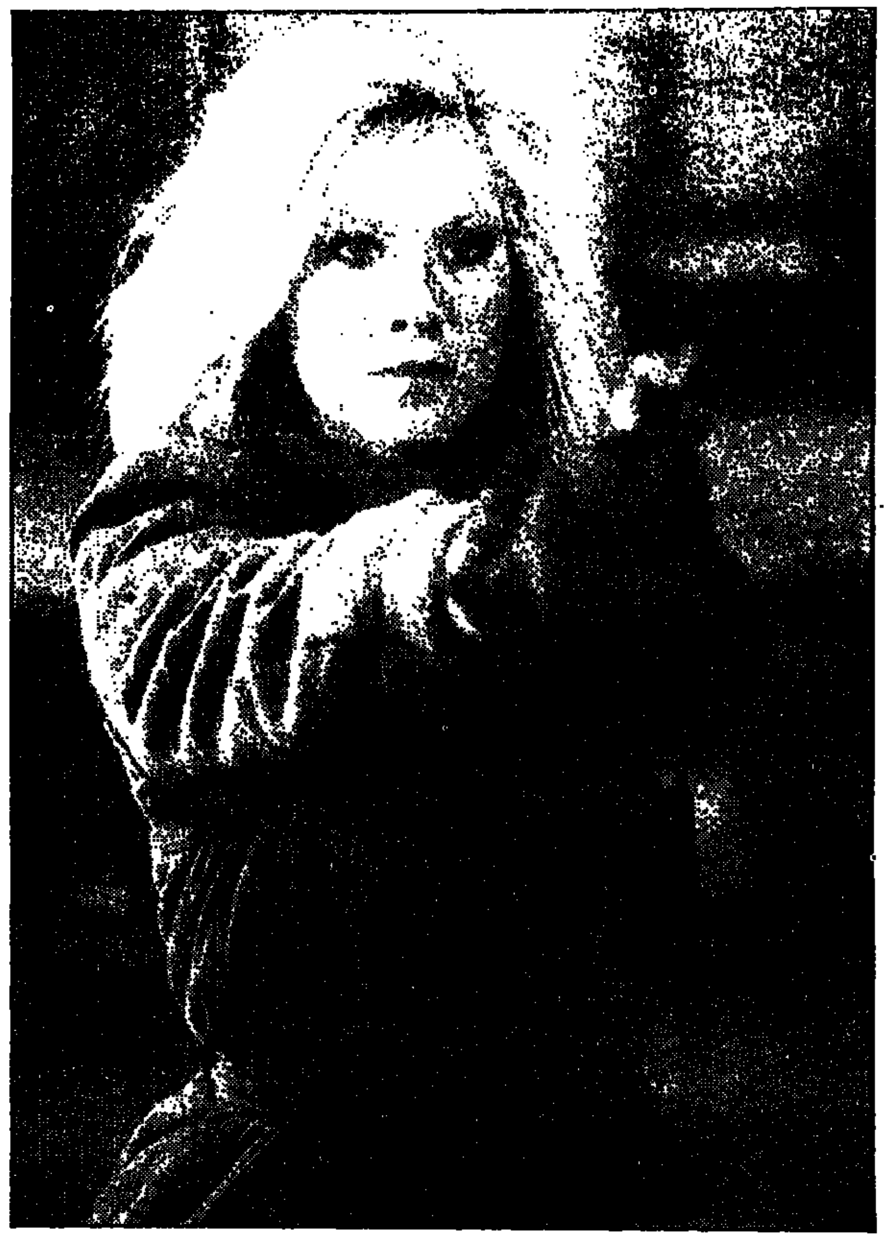

לא רק בלונדינית

גלניס ברבר, 30, עושה מאמצים רציניים לשנות את תדמית השוטרת הקשוחה מסדרת הטלוויזיה הפופולרית „דמפסי ומייקפיס". מיד כשניתנה לה הזדמנות, פשטה את המדים, איפסנה את האקדח ומזה כשבועיים היא מופיעה בווסט־אנד הלונדוני, בתיאטרון „הדוכס מיורק", בתפקיד אשה חושנית ורכה, במחזה על פי סיפורה של אגאתה כריסטי „עשרה כושים קטנים". המחזה נקרא „ואז, לא נותר איש".

השיער הבלונדי מסתלסל בוכות, ובמקום ג'ינס היא עוטה לגופה שמלת ערב מסאטין. היא מזכירה כוכבת משנות ה־40, ומקסימה את באי התיאטרון לא פחות משהקסימה את צופי הטלוויזיה. האם השינוי בתדמית קשור איכשהו לפרידה מחברה־שותפה לסדרה, מייקל בראנדון? לא ברור. מה שבטוח, גלניס ברבר נחושה בדעתה להוכיח שהיא יותר מכוכבת טלוויזיה בלונדינית.

דוורה שביט

כל העם הפסיד

דניאלה יקרה

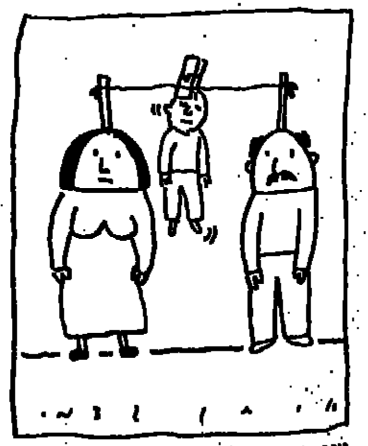

אני בן 34 ועדיין מתגורר עם הורי, בעיקר בגלל העובדה שלפני שלוש שנים הפסדתי חלק ניכר מחסכונותי במשבר מניות הבנקים. יועצי הבנק הבטיחו תשואה ריאלית, וכמו כן, בעת מכירת המניות הורידו 2 אחוז מלווה שלום הגליל. האם אפשר לקבל את זה בחזרה? מתי, והיכן, אני מקווה לתשובה מהירה.

אבי צ'רטוק

אמנם אני לא מבינה כלום בעניינים האלה, אבל מצד שני אני מבינה שיש לך בעיה, אז לקחתי את המכתב שלך ביד והלכתי אל מנהל הבנק שלי. הוא קרא את המכתב כמה פעמים ואמר לי כך: נגד מה שהפסדת במשבר אין מה לעשות. כל עם ישראל הפסיד. בדבר מלווה שלום הגליל של 2 אחוז, הוא טוען שזה היה רק 1 אחוז ולא מלווה אלא מס ולכן לא תוכל לקבל אותו בחזרה. אני מציעה, שבכל זאת, תיגש למנהל הבנק שלך ותדבר איתו, כי המכתב לא היה לגמרי ברור.

המוביל הלאומי

לפני כחודש נסעתי לחו"ל. כמו ישראלית טובה, השתמשתי בשירותיה של החברה הלאומית שלנו, „אל־על". תבררי בבקשה, האם מישהו יכול להסביר מדוע האוכל באל־על כל כך נורא.

נוסעת

תצטרכי לברר בעצמך, פשוט כי לדעתי האוכל באל־על סביר, והרבה פעמים גם למעלה מזה. אבל אולי זה בגלל שאני מתייחסת לאל־על כאל חברת תעופה שתפקידה להטיס אותי בביטחון ממקום למקום, ולא כאל מסעדה צרפתית בפריז.

העיקר הכוונה

קניתי לידידתי מתנה ליום הולדת עציץ יפה, ובתוכו צמח. בגלל תנאי האור והשמש בבית שלה התחיל הצמח לנבול, ולכן לקחתי אותו אלי הביתה ושם הוא חזר לאיתנו. האם, לפי דעתך, אני צריך לקנות לה מתנה אחרת ליום ההולדת, למרות שעברו כבר 6 חודשים מהתאריך.

נאבי אלי

מתנות לא צריכים לקנות. קונים אם רוצים לקנות. אם אתה קונה מתנה לחברה שלך רק פעם בשנה, ביום הולדת אז תחכה עוד חצי שנה, אבל תיזכור שיש אפשרות לקנות מתנה לבן־אדם גם באמצע השנה, לחג, לשבת או לסתם יום של חול.

דרושים

ראינו מודעה בעיתון, בה מציעים עבודה ל„נהג מעל 15 טון למשאית". אנחנו שוקלים (ביחד) 250 ק"ג. האם לדעתך יש טעם להיענות להצעה הנ"ל?

זוג מגבעתיים

אני מבקשת לא להתחכם. אם ביקשו 15 טון אז אל תבואו אתם עם ה־250 ק"ג הקילוגים שלכם. תחפשו עבודה אחרת. חוץ מזה תודה עבור המכתב, נחמד לקבל פעם מכתב שנועד לשעשע.

הכל יחסי

למה זה לוקח כל־כך הרבה זמן עד שמקבלים ממך תשובה?

המחכה לתשובה

ניסית פעם לקבל טלפון מ„בזק"? תנסו ותיראי במה אני מהירה לעומתם: זה נכון שלפעמים מחכים לתשובה הרבה זמן וזה דווקא טוב. חלק מהבעיות נפתרות במילא, והחלק השני, כשסוף סוף מקבל את התשובה – משתמש בה. פשוט יש הרבה מכתבים, אבל כל אחד בסוף מקבל תשובה.

מחפש חברים

אני מעוניין להתכתב עם חבר/ה לעט מחו"ל. לאן עלי לפנות?

רונן מירושלים

פנה לאחד מעיתוני הנוער, להם תמיד יש מדורים כאלה.

סוד כמוס

האם זה נכון, שלמרות שהמהירות המותרת בכבישים הבין עירוניים היא 90 קמ"ש, מתעלמים השוטרים אם מישהו נוסע עד 100 קמ"ש?

נהגת חדשה

נדמה לי שזה נכון, אבל אסור לפרסם את זה ברבים. אז אל תספרי לאף אחד. אגב, אני מקווה שאת, כנהגת חדשה לא תיסעי מעל למותר על פי החוק (90 קמ"ש) ולא תעשי שום עבירות תנועה, חבל על החיים.

מתקשרת ובוכה

שלוש שנים יצאתי עם בחורה. אהבנו והסתדרנו מצוין. אבל הורי לא אהבו אותה ולחצו עלי במשך זמן רב לעזוב אותה. אני סרבתי, ואפילו רבתי עם הורי ועזבתי את הבית. במשך הזמן התקלקלו היחסים עם חברתי, והתחלנו לריב ונפרדנו. מאז עברו כמה חודשים, מצאתי חברה חדשה והכל בסדר. הבעיה שלי היא שחברתי הקודמת לא מוכנה לקבל את הפרידה בינינו. היא מתקשרת אלי הרבה ובוכה בטלפון, ואיני יודע מה לעשות.

החייל מחדרה

אל תשכח שהיא הצד הפגוע. אתה עזבת אותה ולך כבר יש חברה חדשה. תתנהג אליה יפה כשהיא מטלפנת, ותסביר לה בעדינות שהסיפור ביניכם נגמר ואתה אוהב מישהי אחרת. מסוף ימאס לה לטלפן. היה סבלני ואפילו אם היא מטרידה אותך לפעמים. בלומר, אל תשכח שזה יכול היה להיות להיפך.

הוא מאשים אותך בכשלונותיו? הוא סובל מהתפרצויות זעם? הוא נכנס איתך למיטה רק כשהוא רוצה? הוא תמיד מאשים אותך? הוא אוהב לחזור בנוכחותך אחר נשים אחרות? — סביר להניח שהוא לוקה ב„תסמונת פיטר פן" • גברים לא מעטים מגיעים לטיפול בעקבות חוסר רצון בולט להתבגר • ד"ר דן קיליי, מציע פתרון בספר חדש

מאת חוה קרונן

איור: איתן קדמי

מי לא מכיר את הסיפור על פיטר פן? הילד הנצחי שסירב להתבגר וחי לו בארץ „אף פעם לא" שיכול לעוף לאן שמתחשק לו ומסוגל בקלות ובחן להתגבר על כל המכשולים העומדים בדרכו? אבל מה שיפה באגדות לא תמיד מתאים לחיים. אם ילד מתנהג כמו פיטר פן, זה נחמד. אם גבר בן 40 משחק את פיטר פן, זה פאתטי.

ב־30 השנים האחרונות אנחנו עדים ל„תסמונת פיטר פן" אצל מבוגרים: גברים שמסרבים להתבגר; גברים בגופם ונערים בנפשם. מצב מעין זה נוצר בגלל חוסר איזון נפשי, והם סובלים מכך ובעקבותיהם הוריהם, אחיהם, נשותיהם וילדיהם.

ד"ר דן קיליי, פסיכולוג, פגש בקליניקה שלו „פיטר פנים" רבים. את התרשמויותיו העלה בספר „תסמונת פיטר פן" (בעברית, בהוצאת מודן). תסמונת, אומר קיליי, אינה מחלה, אלא אוסף של סימפטומים המסכנים את בריאותו הנפשית של האדם. לא קל לחיות כאשר גופך מבוגר ונפשך ילדותית, אם לא אינפנטילית.

הגורם המכריע בהתפתחות תסמונת פיטר פן הוא שפע כלכלי. עובדה מספר אחת: המסרבים להתבגר צומחים בדרך כלל במשפחות עשירות. בני טובים שיכולים להרשות לעצמם את הלוקסוס להישאר צעירים. מי בכלל רוצה להתבגר? אבל כשאין ברירה, יורדים מהעננים ולומדים להתמודד עם המציאות. נראה, שלמי שיש ברירה, קשה יותר לעזוב את „ארץ אף פעם לא" ולרדת לאדמה.

נוסף לגורם הכלכלי קיים הגורם החינוכי. הורים יכולים להיות גורם מעכב בהתפתחות הילד. אם נותנים לילד הכל ולא דורשים דבר – הוא יגדל עם הרגשה של „מגיע לי". ילד זה לא יהיה עצמאי לעולם: ישאר קשור לסינר של אמא'לה. תלות זאת תגרום לכעס, והכעס יוביל לרגשי אשם. והנה היחסים עם האם כבר משובשים. אב העסוק בעבודתו ואין לו פנאי לשוחח ולבלות בחברת בנו, יפצה את הילד בכסף, וכך המושגים של הילד על אהבה וכסף ישתבשו. הוא ירגיש מנודה מאביו ויגדל עם ביטחון, שכסף יכול להשיג את הכל, דבר שאינו תמיד נכון במציאות.

תסמונת פיטר פן צומחת עם שלבי התפתחות של הילד. בגיל 12–11 מגלה הילד חוסר אחריות, כל שעליו לעשות הוא דוחה ל„אחר כך". בגיל 14–18 מפתח הילד חרדות ובעקבותיהן באה הבדידות. בגיל 17–18 מצטרף לכל אלה קונפליקט הזכר, כי זהו גיל ההתבגרות, שבעל תסמונת פיטר פן אינו מסוגל להתמודד איתה. קונפליקט זה מפנה את המתבגרים ל„נרקיסיזם ולשוביניזם.

בגיל 30, כשכל זה עדיין לא פתור, אתה תיאוש את פיטר פן שלנו. עם הזמן, הופך היאוש לדיכאון. אם פיטר פן מבוגר זה, לא פונה לעזרה מקצועית, הוא עלול לשקוע בדיכאון קזה עד סוף ימיו.

■■■

כאשר רוצים לדעת אם מישהו נגוע בתסמונת פיטר פן, אפשר להיעזר במבחן בן 20 שאלות, אותו הכין ד"ר קיליי. לדוגמה, כאשר הוא שוגה, האם הוא מגזים בהאשמה עצמית, או מטיל את האשמה על הזולת? האם הוא מתעלם ממך במסיבה ובאותו הזמן עושה הכל על מנת להרשים נשים אחרות? האם הוא מקיים איתך יחסי מין רק כשהוא רוצה בכך ואינו מתחשב בך? האם קשה לו מאוד להביע את רגשותיו? האם הוא סובל מהתפרצויות זעם? האם הוא חש שאסור לו להחמיץ אף בילוי? האם הוא שוכח את תאריך יום ההולדת שלך ושל ילדיכם? האם הוא מאשים אותך ברגישות יתר?

אם מסתבר לך שהוא נגוע בתסמונת, אל תיבהלי. הם לא מתים מזה, רק הורסים את החיים לעצמם ולקרוביהם. כמובן שככל שמטפלים בתסמונת מוקדם יותר, גדלים הסיכויים להתגבר על הסימפטומים.

מגיל צעיר יש לחנך את הילד לאחריות, על ידי הטלת תפקידים כמו רחיצת כלים, טיפול בגינה. קודם מכינים שיעורים ואחר כך הולכים לשחק.

עקרון שני: מי שאינו עובד לא מקבל כסף. אם הילד אינו ממלא את התפקיד שהוטל עליו, לא יקבל דמי כיס. בנים מבוגרים שהם סטודנטים חייבים למצוא מקורות פרנסה. אפשר לבקש מהם להשתתף בהוצאות אחזקת הבית, אפילו בסכום סמלי.

ד"ר קיליי יוצא נגד החינוך המתירני של השנים האחרונות, ורואה בעונש אמצעי חיובי. אם הילד לא חוזר הביתה בשעה מוסכמת, ירותק לבית למחרת. אם התרשל בביצוע משימה, אוסרים עליו את השימוש בטלפון.

הילד צריך לדעת שיש חוקים שהם בחזקת בל יעבור, ואין כל ויכוח אודותם, כמו מילוי משימה, אמירת אמת, יחס של כבוד לזולת; ויש חוקים עליהם אפשר לנהל משא ומתן, כמו השעה בה הולכים לישון או כמה ערבים בשבוע יוצאים לבלות.

צעיר שאינו לומד ואינו עובד מאבד את הזכות לגור בבית. ד"ר קיליי ממליץ אפילו על סגירת הדלת בפני הבטלן, ואם ימריץ, יש להזעיק את המשטרה? (פה עולה השאלה הבלתי נמנעת – האם יש לד"ר קיליי ילדים?). ההורים לא צריכים להעיר את הילד בבוקר, עליו לדאוג בעצמו לקום בשעה היעודה. אם אין הוא מקטין את עוצמת המוסיקה גם אחרי אזהרה, יש להחרים את המכשיר או לנתק את הזרם. אין לנהוג בסלחנות כלפי השימוש בסמים, אבל הספר לא מסביר מה לעשות בעניין זה.

■■■

אחת התופעות היותר קשות בתסמונת פיטר פן היא „קונפליקט הזכר". וכך מבטא זאת קורבן הקונפליקט: „כשאני נמצא עם נערה אני רוצה לגעת בה, אך איני מעז. הפחד שלי מנערות מטריד אותי. הייתי מעדיף שלא יהיו לי דחפים מיניים, אבל יש לי. למה קשה לי כל כך לדבר עם נערה שאני אוהב? למה אני נעשה עצבני כל כך כאשר בחורה מרגשת אותי?"

למרות שחבריו חושבים אותו למלך הזכרים, הוא נשאר בתול עד גיל מאוחר־יחסית. יצר המין דוחף אותו לפעולה, אבל הפחד משתק אותו. לאחר פריצת מחסום הבתולין, פונים הפיטר פנים לפעילות מינית עם כל מי שמזדמנת.

ד"ר קיליי סבור כי הנערים מפתחים פחדים לאור המציאות של שחרור האשה, ששינתה את התנהגות הנערות. הן חופשיות להתנהג כמו הבנים, לשחק כדורגל ולהישאר, בכל זאת, מעודנות ונשיות. ואילו לנערים נותרה רק התנהגות מאצ'ואיסטית. ומי שאינו עומד בקריטריון – מוצא עצמו מחוץ לחברת גברים. רבים מהם מתקרבים אל החוגים ההומוסקסואליים. אלה שנשארים במחנה הגברי, מנסים להתגבר על המבוכה בעזרת התנהגות שוביניסטית מוצהרת. הם ידבקו בדעה שאין כל אפשרות לשוויון בין המינים; שהאשה היא יצור נחות.

■■■

בשנות ה־40' לחייו נכנס קורבן תסמונת פיטר פן לשלב היאוש והאכזבה. מבחוץ הוא נראה כמו סיפור הצלחה. יש לו את כל הסממנים החיצוניים של אושר: בית, משפחה, מכונית, משרה טובה, ילדים. אבל הוא אינו מסוגל ליהנות מכל אלה, כיוון שהם מסמלים את ההבגרות, והוא אינו רוצה להיות מבוגר.

הוא גבר לפי גילו וילד בנפשו, ואין כל אפשרות לגשר בין השניים. מה שהופך אותו מאוכזב ומיואש. רעייתו תחוש תיסכול. הוא ידחה את ביטויי אהבתה. מותר לה לאהוב אותו רק כשהוא רוצה בכך. הוא קובע את החוקים. התנהגות זאת הורגת כל אפשרות של ספונטאניות, שהיא חיונית לחיי זוג. הוא יגלה יחס ג'נטלמני לנשים, אך בחברת גברים ישמיץ ויבוז להן; הוא יספר לאשתו על תשוקותיו לנשים אחרות, ולא יבין מדוע היא מקנאה. הוא אינו יודע לתת, רק לקחת. חיי המין של הזוג יהיו כפייתיים ובלתי מספקים והוא יאשים, כמובן, את אשתו.

יהיו כאלה שינסו לחפות על כשלונותיהם המיניים על ידי רדיפה

(המשך בעמוד 22)

הם שותים גם אקונומיקה

אחוז אחד מכלל הילדים, עד גיל 12, המגיע כמקרה חירום לחדר־מיון בביה"ח „מאיר" בכפר סבא – סבל מהרעלה. בחלק מהמקרים, במיוחד אצל הפעוטות שהושארו ללא השגחה ליד חומרים מסוכנים, היו אשמות האמהות.

בסקירה שהכינה האחות נחמה אמונה, במסגרת לימודים לתואר ראשון בחוג לסיעוד, המתפרסמת בכתב העת „האחות בישראל", נאמר שבישראל אין סטטיסטיקה מדוייקת אודות הרעלות, אולם ידוע, שמכלל 4,530 פניות לביה"ח „מאיר", במשך שנה, נפטרו מהרעלה 9 ילדים.

„קיימת עלייה במקרי הרעלה, בעיקר אלו הנגרמים ע"י חומרי־ניקוי, כמו אקונומיקה – לקראת החגים. האמהות עסוקות ואינן מקפידות להרחיק פעוטות מהחומרים".

הסקר מגלה ש־40 אחוז הורעלו בגלל בליעת תרופות, לרבות „אקמול" ו„אופטלגין", שידם השיגה: 20 אחוז הורעלו ע"י שתיית חומרי־ניקוי: 14 אחוזים בלעו דשנים, חומרי ריסוס, הדברה, דלק; 26 אחוזים מוגדרים בסעיף „שונות": הם בלעו, בין השאר, סבונים, מסירי אבן מאסלות, נפתלין, סוללות משחקים אלקטרוניים, ווקס למכוניות, דבק־מגע וספירט לשיכפול.

בין הטעויות של האמהות, שגרמה להרעלת פעוטות, נרשמה הסיבה השכיחה: מתן שגוי של תרופות שהן לשימוש חיצוני בלבד, כמו: מי חמצן, אלכוהול, ספירט. ההמלצה: לשנות את צורת האריזה, הסימון וביחוד את פקקי הבקבוקים, כדי שהזאטוטים לא יוכלו לשתות נוזלים מסוכנים מכל בקבוק שיגיע לידם. בחו"ל כבר מפקקים בקבוקים כאלה בצורה הרמטית.

דבורה נמיר

מותרות

ברחבי העולם זו נורמה, אצלנו – מותרות. מדובר במיני באסלת השטיפה והניקוי. אותו מושב אסלה שנועד לשטוף את האברים היותר אינטימיים בגופנו.

המלה האחרונה – מושב אסלה רגיל, ההופך למתקן שטיפה בשעת הצורך. על ידי לחיצת כפתור, עולה זרוע פנימית המתיזה כלפי מעלה מים בטמפרטורת הגוף, ואוויר חם. הפטנט החדש מיוצר בשווייץ על ידי חברת „גבריט" ומשווק מעתה בארץ על ידי חברת „אלקטרה".

המתקן פועל עם תקע חשמלי, וחברת אלקטרה מתחייבת לעשות את ההתקנה למי שאינו יודע להתקין בעצמו. המחיר לצרכן: 1,100 ש"ח, אספקה תוך ארבעה שבועות מההזמנה.

נורית אר

גבר מסרב

(המשך מעמוד 20)

אובססיבית אחר נשים. ד"ר קיליי מביא לדוגמה גבר שניהל „יומן כיבושים". הוא לא נהנה מעצם המעשה, אך נהנה להראות את רשימת השמות וההספקים לחבריו.

■■■

קשה לגברים־ילדים אלה להשלים עם התקדמותן ועצמאותן של נשותיהם. „כאשר אשתי מוצאת את עצמה, אני מאבד את משפחתי", התלונן אחד מהם. פיטר פן המבוגר נושא לאשה דמות אשה־אם אוהבת, נותנת הכל, המוכנה לסבול את חיי המין העלובים ולהשלים עם אופיו האנוכי, האכזרי וחסר הרגישות. יש נשים שפשוט מחפשות בני זוג כאלה. יש המקוות לשנות את בני זוגן. יש שמתייאשות ונוטשות את המערכה.

מה את יכולה לעשות לשיפור המצב?

כאשר הוא נכשל, אל תרחמי עליו. נסי לשאול אותו אם הוא מבין מדוע נכשל. אם הוא שוכח את יום הולדתך, אל תספרי לו על אחרים הזוכרים תאריכים כאלה. קני לך שרשרת זהב או יהלום ואמרי לו, תודה עבור המתנה שקנית לי ליום הולדתי. אם הוא אינו מתחשב בצורך שלך במשחקי מין אל תתחילי להתריין איתו במיטה. במקום זאת היי ארפתקנית מבחינה מינית, והתנסי בטכניקות חדשות!

ד"ר קיליי מציע עצות נוספות כיצד לנהוג כאשר פיטר־פן כועס, צועק, מכה אותך, או מעריץ את אמא'לה שלו. אם נוהגים בתבונה, המצב עשוי להשתפר. ואם אינך מסוגלת לעמוד בכך – ארזי את החבילות ועברי דירה.

לפני כן, מציע ד"ר קיליי, כדאי לערוך רשימה של יתרונות וחסרונות בחיי נישואיך, כך תוכלי להחליט באופן שקול ולא אימפולסיבי. כי אם, למשל, במיטה הוא לא מי־יודע־מה, אבל לעומת זאת הוא מרוויח מצוין, יהיה עליך לשקול זה כנגד זה. אם תתקשי להחליט, מציע לך ד"ר קיליי לבקש... עזרה מקצועית, מה שמזכיר את ספרה של אריקה ג'ונג „מפחד גבהים". שם היא כותבת, שבנישואיה הראשונים, הם לא היו שניים אלא ארבעה: היא והפסיכולוג שלה, והוא והפסיכולוג שלו.

מרכזי ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תנובה אסם

ירושלים רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651

החלה ההרשמה לקורסים והרצאות לחודש אוקטובר נובמבר - 1987

קורסים בני שלש פגישות במחיר - .30 שקל
1. קונדיטוריה ביתית — החל מיום א', 1.11.87, בשעה 16.30
2. הכנת סלטים ורטבים — החל מיום ב', 9.11.87, בשעה 16.30
3. תבשילי עופות — החל מיום ד', 25.11.87, בשעה 16.30

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .25 שקל
1. בישול במיקרוגל — החל מיום ד', 21.10.87, בשעה 10.30
2. בישול במיקרוגל — החל מיום ד', 4.11.87, בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות (סדנאות) במחיר - .20 שקל (כולל מצרכים וחומרים)
1. סדנה לקליעת לחמניות — יום א', 1.11.87, בשעה 10.30
2. סדנה לאפית עוגיות מזרחיות — יום ב', 2.11.87, בשעה 16.30
3. סדנה לקישוטי מזון — יום ג', 3.11.87, בשעה 16.30
4. סדנה לעיצוב דגמי מרצפן חלק א' — יום ג', 17.11.87, בשעה 10.30
5. סדנה לעיצוב דגמי מרצפן חלק ב' — יום ג', 17.11.87, בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות במחיר - .10 שקל
1. עוגות ופשטידות במיקרוגל — יום ד', 21.10.87, בשעה 16.30
2. עוגות ופשטידות במיקרוגל — יום ד', 28.10.87, בשעה 16.30
3. מתאבנים — יום ב', 9.11.87, בשעה 10.30
4. תבשילי חצילים — יום ג', 10.11.87, בשעה 16.30
5. מרקים מהבילים לחורף — יום ד', 18.11.87, בשעה 16.30
6. פשטידות בשריות — יום ג', 24.11.87, בשעה 10.30
7. תבשילי דגים — יום ג', 24.11.87, בשעה 16.30
8. תבשילי קישואים — יום ד', 25.11.87, בשעה 10.30
9. עיצוב בשוקולד — יום א', 29.11.87, בשעה 16.30
10. בלינציס במליות שונות — יום ב', 30.11.87, בשעה 16.30
11. תבשילי ירקות ממולאים — יום ג', 1.12.87, בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות במחיר - .5 שקל
1. הקפאת מזון ביתית — יום ד', 18.11.87, בשעה 20.00
2. ארוח גבינות ויין — יום ב', 23.11.87, בשעה 20.00

חיפה רח' עמק הזיתים 3, הדר הכרמל, מיקוד 33065 טל. 04-521501

החלה ההרשמה לקורסים והרצאות לחודש אוקטובר נובמבר - 1987

קורסים בני שלוש פגישות במחיר - .20 שקל
1. בישול סיני — החל מה-9.11.87, מדי יום ב', בשעה 17.00
2. בישול צרפתי — החל מה-10.11.87, מדי יום ג', בשעה 17.00
4. עישון וכבישת בשרים — החל מה-17.11.87, ימים ג'-ה', בשעה 10.00
5. בישול ללא כולסטרול — החל מה-22.11.87, מדי יום א', בשעה 10.00
6. בישול צרפתי (מתכונים חדשים) — החל מה-23.11.87, מדי יום ב', בשעה 10.00
7. בישול צמחוני — החל מה-1.12.87, מדי יום ג', בשעה 10.00

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .15 שקל
1. בישול אקסקלוסיבי — החל מה-25.10.87, מדי יום א', בשעה 17.00
2. בישול במיקרוגל (שלב א') — החל מה-26.10.87, מדי יום ב', בשעה 16.30
3. בישול במיקרוגל (דל קלוריות) — החל מה-8.11.87, מדי יום א', בשעה 9.30

הרצאות בודדות (סדנאות עבודה) במחיר - .15 שקל
1. קישוטי מזון — יום ג', 3.11.87, בשעה 9.00
2. עצוב דגמי מרצפן (כולל אביזרים ומצרכים) — יום ד', 4.11.87, בשעה 16.00
3. קישוטי מזון — יום ב', 30.11.87, בשעה 16.00

הרצאות בודדות במחיר - .10 שקל
1. סלטים מיוחדים (מתכונים חדשים) - צמחוניים — יום ג', 27.10.87, בשעה 10.00
2. סלטים מיוחדים (מתכונים חדשים) - בשריים — יום ג', 27.10.87, בשעה 17.00
3. פשטידות צמחוניות — יום ד', 28.10.87, בשעה 10.00
4. תבשילי דגים — יום ד', 28.10.87, בשעה 17.00
5. תבשילים דלי קלוריות — יום ה', 29.10.87, בשעה 10.00
6. תבשילי עופות — יום ג', 3.11.87, בשעה 17.00
7. בוהוריים (ארוחת בוקר-צהריים נוסח אמריקה) — יום ד', 4.11.87, בשעה 10.00
8. פשטידות צמחוניות — יום ג', 10.11.87, בשעה 10.00
9. אפית עוגות מיוחדות — יום ד', 11.11.87, בשעה 10.00
10. מנות ראשונות וביניים חגיגיות — יום ב', 11.11.87, בשעה 17.00
11. בוהוריים - (ארוחת בוקר-צהריים נוסח אמריקה) — יום א', 15.11.87, בשעה 16.30
12. תבשילי תפוחי אדמה (ללא טיגון) — יום ד', 18.11.87, בשעה 17.00
13. פשטידות בשריות — יום א', 22.11.87, בשעה 17.00
14. מנות אחרונות (דלות קלוריות) — יום ג', 24.11.87, בשעה 10.00
15. עריכת מזון לארועים (בשרי) — יום ד', 25.11.87, בשעה 17.00
16. מרקים בשריים — יום א', 29.11.87, בשעה 17.00

הרצאות בודדות במחיר - .8 שקל
ארוח גבינות ויין (כולל משקה ופשטידה) — יום ב', 26.10.87, בשעה 10.00; יום א', 8.11.87, בשעה 17.00

ההרצאות מלוות בהדגמות ובטעימות
השתתפות בהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכזי ההדרכה, בימים א'-ה' בין השעות 08.00-15.00 בלבד.

אפשר לרכוש את הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד", "תפוח ועוד", "הוד ועוד" ו"ביצה ועוד" במחיר - .5 שקל היחידה או את שלושת הספרים במחיר 12 שקל. או הארבעה במחיר 17 שקל.

לא צריך בוס

מכון „איידיאה" משחק אותה בגדול. שם המשחק: יוקרה. בבית־הספר הזה, בן השנה, מכשירים מזכירות בכירות ומנהלות לישכה, להבדיל מסתם מזכירות של חול. מה עושים כדי שההבדל הזה, שאכן יש לו על מה להסתמך, לא רק ייעשה, אלא גם יראה? מקימים מועדון, כמובן. כמו שיש לגדולים, למנהלים.

למועדון האקסלוסיבי החדש יש, איך לא, ראשי תיבות על טהרת הלעז. הוא נקרא I.C.E.A, כלומר of executive assisstances idea's club. שעריו פתוחים רק בפני מזכירות־על, כאלה שסיימו שנת הכשרה מקיפה במכון ונמצאות עתה ליד המנהלים ברחבי המשק; ובעתיד הם ייפתחו גם בפני לא־בוגרות, אבל בתנאי שהן באמת־באמת בכירות.

חברות המועדון יתכנסו אחת לחודש כדי להרחיב אופקים. הן יקשיבו להרצאות בנושאים כמו פוליטיקה, כלכלה, חינוך, מוסיקה ואמנות, מפי „המרצים הכי טובים, רק הי־טופ", לדברי המכון. על הכוונת: יוסי שריד, פרופ' ישעיהו ליבוביץ, פרופ' אריר כהן, ד"ר גדעון עפרת וזובין מהטה. אנשים מהקליבר הזה, לא פחות.

המפגשים ייערכו בלובי המפואר של המכון, כמו באמריקה, על כוס קפה ועוגה. מובן שאם יצוץ איזה חידוש מהפכני בתחום המהדקים או ניהול ישיבות – החברות יעודכנו מיד.

28 בכירות סיימו את המכון אשתקד, אחרי השתלמות בשורה ארוכה של מקצועות, לרבות שפות, מחשבים פסיכולוגיה וניהול. רובן השתלבו בעבודה. הן אומנם לא ב„כור", „כלל" או התעשייה האווירית כמו שחשבו בהתחלה, מסבירים לי, אך יש לכך סיבות טובות.

ראשית, התלמידות צעירות, ואי אפשר לצפות מבת 20 פלוס להיות מנהלת לישכה. חוץ מזה מתברר שבחברות הגדולות יש הגדרות קשיחות מאוד לתפקידים ולשכר. את סיסמת „איידיאה", המבטיחה תפקיד בכיר עם שכר גבוה, אפשר, מסתבר, להגשים בינתיים בעיקר בחברות קטנות־יחסית. שם פתוחים וגמישים יותר להכניס מזכירות בסוד קבלת ההחלטות.

גאוות המכון, נכון להיום, היא הבוגרת הירושלמית שהתקבלה בלשכת הנשיא. יש גם מזכירת סמנכ"ל חברת מחשבים ומזכירת מנכ"ל בנק. שתי האחרונות וחברותיהן הבוגרות, אגב, מוזמנות בסוף חודש זה לטקס קבלת מחזור התלמידות החדש – 80 נשים, שישלמו עבור שנה אחת שכר לימוד של 2,500 (!) דולר. בטקס שייערך באוניברסיטת בר־אילן יעניקו לבוגרות סיכת כסף, ועליה הלוגו של המכון, ממש כמו באמריקה. אבל בינתיים, עד למשחק הגולף המוחץ על מדשאות קיסריה – הדרך ארוכה.

עדנה איש

עירום מלא

אם אתם נמנים עם מעריציה של השחקנית ג'ון קולינס, וגם אם לא – התמונה הבאה תעניין אתכם. כך נראית קולינס, הלא היא אלכסיס האחת והיחידה בבוקר, אחרי מקלחת, בגיל 54, ללא איפור.

בראיון לעיתון „דיילי מייל", סיפרה שמעולם לא עשתה ניתוח מתיחת־פנים, לא הסירה שקיות מתחת לעיניים, לא שיפצה את אפה ולא סילקה קמטים מצווארה. כך היא נראית מהטבע. כהוכחה חשפה את פניה והראתה שאין צלקת או סימן.

הצילום לקוח מספר העומד לצאת לאור בימים אלה, „פורטרט של כוכבת" – סיפורים קטנים על שחקניות. רוב הפניות לצילום פנים ללא איפור – נדחו.

„אני היחידה שהסכימה, אולי מפני שלי אין מה להסתיר", אומרת קולינס, כמעט מעוררת קנאה: בגיל 54, על פי דבריה, ולא בטוח שזו האמת), נראית כל כך רעננה בלי איפור.

דבורה נמיר

אשם תמיד

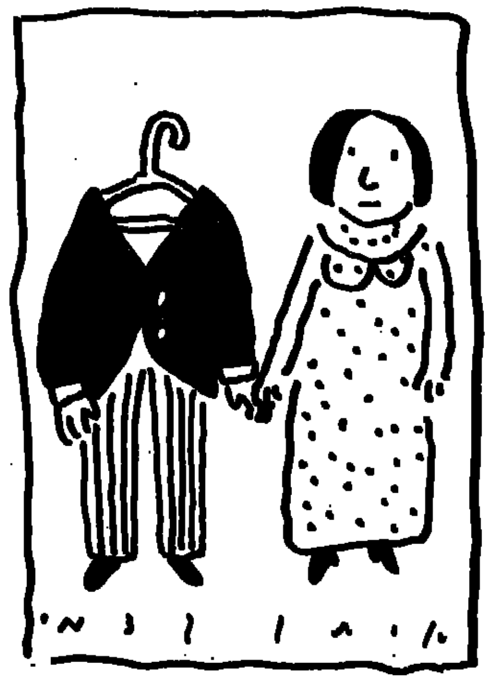

חיי הנישואין מנקודת מבטה של ציפורה דרור הם משעממים, לחוצים, משתקים, כואבים, איומים ונוראים. למה? כי ציפורה דרור היא רווקה; ולעומת זאת, סביבתה הקרובה נשואה עם שלושה ילדים. כל פעם שסביבתה מספרת לה על נישואיה, ציפורה מאבדת את החשק להתחתן לעוד עשר שנים.

הסביבה הנשואה גם מתמחה בסיפורי בלהות על סביבות נשואות אחרות. „הוא כל כך משעמם, אין על מה לדבר איתו. בא, אוכל, נרדם מול הטלוויזיה"; או „היא לא ישנה בלילות, כי הוא נורא נוחר"; או „כל הרחוב שמע איך הם רבו. הוא זרק עליה עציץ ושם לה אגרוף בעין"; „הוא קמצן, עריץ, שתלטן, שתקן". אלה רק מקצת מהמשפטים שציפורה שומעת לפחות פעם בשבוע.

לפעמים יש גם תאורים ציוריים יותר: „הוא הרביץ לה, נעל אותה בארון, מרח גבינה לבנה על עבודת הגמר שלה, כי הוא לא רצה שתלמד". טם טללללה טם טם.

יחד עם זה, בחגים ובמועדים לששון, כשאותה סביבה מגיעה מרושנת מבעל ומצופה בילדים, היא תוקעת בציפורה מבט אל מלא רחמים ודאגה ואומרת, ומה איתך? בקרוב אצלך. לשנה הבאה שתבואי עם חתן.

מישהו מצליח להבין את זה? ציפורה דרור מנסה כבר שנים ולא מצליחה. כאילו מתארים למישהו את זוועות סיביר, ואחר כך מצפים ממנו שירוץ לקנות שם וילה ארבעה מפלסים.

שלא נבין לא נכון. אם מישהו חושב, חלילה, שבעקבות כל התיאורים והצרות והאיכס והפיכס, סביבתה גם מתגרשת מפרנקשטיין – הוא טועה בהחלט. סביבתה המעונה נשארת לחיות עם התליין עד 120. למה? כנראה שיש בזה גם דברים טובים.

כמו למשל, לפני מסיבה או סרט, היא מתקשטת בו כמו בנוצות טווס. ובשמחות אחרות, יש מישהו עם ריח מוכר שירקוד איתה את הטנגו הראשון עם החתן־כלה. את האוטו הוא לוקח לה למוסך. דואג להזמין את האינסטלטור ולהשגיח עליו שלא יבלף. אם לא מתחשק לה לעבוד, יש מפרנס, ואם היא עובדת, היא לא צריכה להסתדר רק עם המשכורת שלה. כשהיא באה הביתה עצבנית, יש לה למי לספר מה קרה, ואם הוא לא מקשיבן גדול, תמיד היא יכולה לפרק עליו את העצבים באיזה מריבה הגונה. היא לא ישנה לבד בלילה, ולא פוחדת מגנבים. ואם הוא נחמד במיוחד, הוא גם עושה קניות בסופר.

חוץ מזה, יש לה גם קולב מאוד נוח לתלות עליו כל מיני אימפוטנציות שלה. הוא לא רוצה שאני אלך ללמוד. בגללו לא הלכתי לעבוד, בגללו הפסקתי. הוא לא מרשה לי להתראות עם חברות, לדבר בטלפון, ללכת לחוגים, לקנות בגדים, לשיר, לרקוד. הכל בגללו. האשם תמיד.

שלא לדבר על השמחה. סיפרה לציפורה דרור בגעגועים אתי, חברתה הגרושה. „שיש מישהו שדואג לך, שאיכפת לו ממך, שנותן לך יד. שאת שייכת למישהו ומישהו שייך לך. שיש מי שלפעמים פותח לך איזה אופק חדש. כשאת קונה שמלה חדשה, אומר לך איך את נראית, וכשבא לך לפנק, יש לך את מי".

את שאר הדברים הטובים גילתה ציפורה דרור אחרי מאמצים רבים, והתבוננויות עיקשות, בכוחות עצמה. כי על כל אלה, ואלף אחרים, סביבתה הנשואה, משום מה, לעולם לא מספרת.

עמית רייכר

ÖKO_SYSTEM ÖKO חסכון 20% באנרגיה AEG

AEG גרמניה
מציגה את:
מדיח כלים FAVORIT 525 אלקטרוני
צעד גדול לפני כולם!

נאמנים למסורת של איכות וקידמה טכנולוגית, AEG מציגה את מדיח הכלים FAVORIT 525 אלקטרוני אשר סקר המועצה לצרכנות (12.6.86) קבע כי הוא:
* היחידי בישראל עם 9 תכניות!
* החסכוני ביותר בצריכת מים.

9 — היחידי בישראל עם 9 תכניות
החסכוני ביותר בצריכת מים
קיבולת מערכת מלאה ל־12 איש
חיבור לברז מים חמים
התזת מים מ־3 מקורות בשיטת ה־VARIO הבלעדית ל־AEG
15 שנות בטוח שרות EVIS

יתרונות נוספים:
★ החיבור למים חמים חוסך חשמל, מים וזמן.
★ קל ונוח לתפעול
★ המחיר המשתלם ביותר בשוק הישראלי
★ הגוף החיצוני עשוי פלדה ומצופה ב־4 שכבות של: אבץ, פוספט ושתי שכבות צבע אמאייל.
★ ניתן להשיג גם ב־"BUILT IN"
★ גובה מדפי רשת ניתן להתאמה.
■ רק: 1.0 קוט"ש חשמל.
■ רק: 17 ליטר מים
■ רק: 30 דקות פעולה.

AEG מסורת של איכות!

להשיג בחנויות המובחרות ב: